

Pécs

III. URÁNVÁROS Városrészi közösségi interjúk

Készült a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 azonosító számú,
„A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában”
című projekt keretében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Rácvárosi temető

Athinay

Zsidó temető

Andor

Méhülvi út

Esztergár

Lajos

Veress Endre

Veress Endre

Béke-park

Megyeri kőhid

Drogi vízellátás

Törtyögői út

Pócsaszőlő

Megyeri

Vásártér

III. URÁNVÁROS

Városrészi közösségi interjúk

Impresszum

ISBN 978-615-81290-7-7 (online)
ISBN 978-615-81290-6-0 (nyomtatott)

Felelős kiadó: Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
dr. Páva Zsolt polgármester

Szerkesztette:

Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület

A kiadvány a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001

– „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” projekt keretében készült.

Minden jog fenntartva!
Pécs, 2019.

Tartalom

Köszöntők	4
Bevezető	6
Szakmai interjúk	7
Banó Andrea	7
Decsi István	12
Gálber Attila	16
Horváth András	20
Hunka Ibolya	24
Kövesi Mária	27
Lóki Zoltánné Éva	32
Szabó Sándor	34
Turi Gyula	39
Weinreich László	43
Összefoglaló	46
Kirajzolódott pozitív fókuszpontok Uránvárosban	47
Problémák, változásokra irányuló válaszok Uránvárosban	47
Személyes szerepvállalás lehetőségei	47
A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei	49

Tisztelt Pécsi Polgárok!

Városunk 2018-ban indította útjára „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projektet, melynek célja a közösségek kezdeményező és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás, a helyi lakosság identitásának erősítése és a társadalmi kohézió elősegítése. E program keretében 2019 őszétől három esztendőn át helybeli együttműködésekben alapuló közösségi kezdeményezések, események valósulnak meg.

A másfél éven át tartó előkészítő munkában a kapcsolatépítés került előtérbe, melynek során a közösségi és kulturális élet meghatározó szereplőit, helyi polgárait, véleményformálóit kérdeztük a helyi közérzetről, az egyén és a közösség kapcsolatáról, a városi identitás személyes vonatkozásairól, a közösségi fejlesztési elképzelésekről és a cselekvési kapacitásokról. Pécssett több, mint 400 fő segítette ezt a tervezőfolyamatot. Kulturális és oktatási intézményeink dolgozóinak és a város civil aktivistáinak támogatására számítva igyekeztünk megismerni és feltárni azokat a lehetőségeket, melyek a hétköznapokban is erősíthetik Pécs közösségi értékeinek meghatározását, és a városrészekre irányulóan a szűkebb környezetünk fejlődését is.

A projekt keretében 13 városrész civil életét, annak múltját és jelenét feltáró dokumentum is készült azzal a céllal, hogy rohanó világunkban bemutassa közösségeink tevékenységét és azok színtereit, láttatva a magunk, mint a közösségekben élők számára is azt a színes világot, ami az aszfalt, beton és kő alkotta építmények mellett körülvesz mindannyiunkat. E kötetek mellett az interjúválaszok összesítése során kirajzolódó cselekvési elképzelések sok esetben túlmutatnak a városrészek határain, de ez számunkra természetes. Pécs sokszínűsége és gazdag kulturális hagyatéka, a városrészeink kialakulásának és fejlődésének eltérő időbeliségéből eredően határozza meg az itt élők mindennapjait. Nem tekinthetünk a városunkat alkotó egyes területekre önálló vagy másoktól független egységekként, ugyanakkor fontos, hogy az adott lakókörnyezetben is teret nyerjen az aktív közösségi élet és az ott élők cselekvő szerepvállalása.

E kiadványsorozatban a városrészben készített interjúk közül válogattunk, valamint Pécs városát alkotó 13 városrész közösségi felméréseinek összegzéseit tesszük közzé. Az eredmények a helyi lakosok érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési javaslatok feltérképezéséhez adtak támpontokat, melyekre a projekt keretében megvalósuló programok is épülnek.

Bízunk benne, hogy e városrészi közösségi események aktív résztvevőjeként mind többeket köszönhetünk, személyesen is hozzájárulva a szűkebb lakossági együttműködések erősödéséhez!

Páva Zsolt, Pécs Megyei Jogú Város polgármestere

Tisztelt Pécsi Polgár! Kedves Olvasó!

Olyan kiadványt vehet kezébe az érdeklődő, amely kivételes figyelemre tarthat igényt. Olyan dokumentum gyűjteményt lapozhat, olvashat, amely személyes interjúkat tartalmaz: pécsi emberek mondják el a városról, szűkebb lakókörnyezetükről véleményüket, tapasztalatukat a közösségi életről, beszélnek hagyományokról, kulturális értékekről. Megtudhatjuk, hogy ma a Pécssett élők, a városért tenni akaró polgárok hogyan tevékenykednek a városrészen, ahol élnek, és miért tartják fontosnak a közösség erősítését; hogyan segítik egymást és a környezetük jobbá tételét.

Ez a szociológiai „pillanatfelvétel” – amely tizenhárom interjúkötetből tevődik össze –, több szempontból érdekes, és nemcsak az érintett személyek és közösségek számára. A város társadalmi röntgenképét feltáró elénk: megmutatja azokat a gazdasági-politikai és társadalmi változásokat, folyamatokat, amelyek az elmúlt évtizedben a város életében végbementek, elkezdődtek. Világosan érzékelteti azokat a képződményeket, szociális erővonalakat, amelyek ma meghatározzák, befolyásolják a város lakóinak életét, és amelynek legjellemzőbb vonása a helyi, kisközösségek megerősödése, a „pécsiség” megélése, város életének formálása.

Miért és kinek fontos ez a kiadvány?

A városfejlesztés tudatos tervezést kíván. Ismerni kell ehhez a jelen állapotokat, gazdasági és humán erőforrásokat, a társadalmi rétegek helyzetét, kívánalmait, és az elérni kívánt célt: milyen legyen Pécs élete az elkövetkezendő évtizedekben? Hogyan őrizhetjük meg évezredes szellemi-kulturális értékeinket a modern, 21. századi körülmények között? Milyen módszerrel, milyen stratégiával valósíthatjuk meg közösségi értékeink „társadalmisítását”?

Ezekre a kérdésekre segít választ találni a kötetben olvasható tíz interjú. Városvezetőként nagyon fontosnak tartom a pécsi polgárok véleményét, szándékait, kezdeményezéseit. Meggyőződésem, hogy nélkülük nem lehet sikeres Pécs, együtt kell a város jövőjét felvázolni, kiérlelni és aztán közösen megvalósítani, felépíteni. Ebben a helyi kisközösségek lehetnek a legfőbb partnereink, a legfőbb segítők, a legjobb inspirálóink, hiszen a város eleven szervezetének a vérkeringését, szívverését jelentik.

Ezt felismerve, támogattuk „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” elnevezésű programot, amelynek előkészítő fázisát lezárja, összegzi az interjúkötet.

Köszönet mindenkinek, aki részt vett a munkában. Köszönet illeti azokat a szervezeteket, egyesületeket, helyi kisközösségeket, amelyek eddig is hozzájárultak „pécsiségünk” erősítéséhez, gazdagításához. Hiszek a további együttműködés sikerében, és a jövőben is számítunk hasznos közösségi tevékenységükre.

Őri László, Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere

Bevezető

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a Pécsi Helyi Akciócsoporttal (HACS) együttműködésben *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt keretében egy közösségi alapú helyi programalkotási folyamat megvalósítását vállalta a lakosok és szervezeteik részére. A három éven át zajló, alulról jövő civil kezdeményezéseknek, kisléptékű, városrészi összefogáson alapuló eseményeknek és nagyobb ívű közösségi folyamatok létrejöttének teret és anyagi támogatást biztosító projekt előkészítésében a mintegy 400 lakossal készült irányított interjú Pécs egészét lefedő 13 városrészben került rögzítésre.

Az elemzési eredmények 13 önálló kötetben jelennek meg, kiegészülve több, a városrészi vagy szervezeti tevékenységeket is megvilágító interjúval is.

A helyi civil közösségek programalkotó munkáját segítve a helyi egyesületek, alapítványok, önszerveződő közösségek aktivistái és a város kulturális-szellemi életét meghatározó döntéshozók, intézményvezetők nyilatkoztak arról, hogy miként látják Pécs, és azon belül a városrészek, vagy az ott működő szervezetek jelenét, és miképpen fogalmazzák meg a szükséges változások lényegi kérdéseit munkájukban vagy a közösség mindennapjaiban.

A város közösségi és kulturális életéről gyűjtött információk a társadalmi egyeztetésen alapuló, 2019-2022 között három éven át zajló kisközösségi kezdeményezésekre építő közösségi programok megalapozását szolgálják. Az interjúkból kirajzolódó városrészi információk, adatok a helyi közösség munkájához adnak szélesebb körű szempontokat. Cél volt az aktuális társadalmi és gazdasági környezet detektálása és a mobilizálható közösségi erőforrások feltárása, továbbá azon problématerületek meghatározása, melyek megoldásában az alulról jövő beavatkozások nyomán a helyi lakosság is közreműködhet.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az együttműködését azoknak, akik a közösségi interjúk elkészítésében segítették munkánkat!

Banó Andrea

Pécsi SzC Radnóti Miklós Közgazdasági Szakgimnáziuma
igazgató

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Ide születtem, szoros kötöttségek, kötődések kapcsolnak ehhez a városhoz. Család, barátok, iskolatársak, az emlékek és a jövő. Ez a város, a Mecsek oldali elhelyezkedésével, lélekszámával egy élhető emberi létet tesz lehetővé. Budapesten jártam egyetemre, de oda nem költöznék. Amikor közeledik Pécshez a vonat, a város látványa is nagy élmény, mindegy milyen irányból érkezünk: nyugatról, keletről, délről. Nyugodtabb, csendesebb az élet, a nagyvárosokéhoz képest. Széles utak segítik a közlekedést.

Megvan ennek a városnak a varázsa, azzal együtt, hogy biztosítja a kontinuitást a múlt-jelen-jövő között, hiszen egy történelmi város és erre még külön is büszke lehet az ember. Jó érzés látni azokat a műemlékeket, amelyekkel együtt élünk. Ráadásul híres szőlőtermelő vidék is, nagyon finom boraival.

Hét éves koráig Uránvárosban élt, a 39-es Dandár Úti Általános Iskolában kezdte tanulmányait, s ez ma a Radnóti Szakközépiskola. Mit jelent az Ön számára itt élni?

Ma a Magyarürögi úton élek, de szoros a kötődésem Uránvároshoz. Nemcsak azért, mert itt születtem, hanem mert az itteni oktatási intézménynek vagyok az igazgatója, hét közben itt a munkahelyem, s még hét végén is gyakran átvezet az utam Uránvároson. Fejlődik a városrész, Uránváros 60 éves évfordulója alkalmából elkezdtek felújítani az egész Hajnóczy utcát, a piacot és annak környezetét. Gyors ütemben folyik ez a munka.

Mit jelent az Ön számára az ürögi városrészben élni?

Ürögben azért szeretek lakni, mert közel van az otthonom a munkahelyemhez és a Belvároshoz is. Igazi zöldövezet ez a terület, amelynek kellemes adottságait tavasztól ősziig élvezhetjük. Más a levegő, mint a belvárosban, s még hőmérsékleti különbségek is tapasztalhatók. Mindig is a Szigeti városrészhez kötődtem, ebben a városrészben mozogtam otthonosabban. Panellakásban nőttem fel és az Endresz György utcában is laktam 15 éven keresztül, jelenleg pedig családi házas környezetben élek, így van tapasztalatom mindkét életformában.

A lakóhelyén működnek civil szervezetek? Vannak-e jól felhasználható közösségi terek?

Azt tudom, hogy az Istenkúti Művelődési Házban vannak programok, de hivatásom, a Radnóti Miklós Közgazdasági Szakgimnázium vezetése teljes embert kíván. Az Ürögben működő civil szervezetekről tudomásom van, bár tevékenyen nem tudok részt venni az életükben.

Egy jelentős országos civil szervezetnek vagyok viszont az elnöke, a Közgazdasági Üzleti Szakképző Intézmények Szövetsége Egyesületnek, amelynek a székhelye Budapesten van, túlmutat a városon is. Számos, az országban működő közgazdasági és üzleti képzést folytató intézmény kapcsolódik az egyesülethez, amely – nevéből is adódóan – a szakmai együttműködést igyekszik biztosítani.

Milyen kulturális intézményeket látogat a szabadidejében?

A Pécsi Nemzeti Színház előadásait látogatom, illetve a Zsolnay Negyedben rendezett programokon veszek részt. A művészet és a kultúra nagyon közel áll hozzám. Zeneiskolába jártam, hosszú éveken keresztül zongorázni tanultam. Pályakezdként, tanári végzettségem birtokában a Művészeti Szakközépiskolában helyezkedtem el. Az ott töltött tizenegy év is megerősítette a művészethez, a kultúrához való korábbi vonzódásomat. Beleláttam egy-egy művészeti alkotás keletkezésébe: a képző- zene- táncművészet gyakorlatába, a balett vagy egy színpadi játék létrehozásának folyamatába.

Több közösségi térre lenne szükség. A mai Pécsi Mecsek Futball Club stadionja mellett hosszú évekig működött egy nagy játszótér, amelyet elbontottak. Maga a közösség hozta létre, az itt lakók építették, vigyáztak rá és ki is használták. Nagyban elősegítené a közösségi életet, ha visszaállítanák ezt a játszótérteret.

Mit gondol a napjainkban Magyarországon gyakorolt önkéntességről?

Az önkéntes tevékenységhez az emberek szemlélete, hozzáállása még nem formálódott annyira, hogy magától értetődően keressék ezeket a lehetőségeket. Az aktivitás elsősorban az egyéni célok felé irányul, s nehezen állunk át a közösségi létre, a közösségi célokra.

A diákok viszont nagyon kedvelik a kötelező közösségi szolgálatot. Élményeik, beszámolóik azt igazolják, hogy nagyon hasznos ez a kezdeményezés, jelentősen, pozitívan formálja a diákok személyiségét is. A szakgimnáziumok egyes ágazataiban kötelező nyári szakmai gyakorlatot is kell teljesíteni a diákoknak. Így közvetlen benyomást, élményt szereznek a munkaerőpiacról, a munkahelyi körülményekről, viselkedési szabályokról, mintákról. Ez is jelentősen formálja a diákok személyiségfejlődését.

A Radnóti Szakközépiskolának vannak-e kapcsolatai más pécsi szervezetekkel, intézményekkel?

Az összes szakképzési centrum tagintézményével jó a kapcsolatunk, illetve az általános iskolákkal is, mert több éven keresztül a Pénziskola hálózat tagja voltunk. Vállalt feladatunk volt a különböző korosztályok pénzügyi tudatosságának erősítése. Ennek keretében az általános iskolákban a közgazdász tanáraink egy-egy teljes tanévben szakköröket tartottak. A Bánkiban, a Jurisics iskolában, a Köztársaság téri iskolában a 7-8. osztályos diákokkal dolgoztunk együtt.

Minden pályaválasztási és egyéb kiállításon ott vagyunk. A gimnáziumokkal is jó a kapcsolatunk, az

érettségizett diákokat befogadjuk, itt továbbtanulási lehetőségük van 4 ágazatban.

A Pécsi Kulturális Központtal is szerveztünk már közösen programot, gazdasági-pénzügyi városi és megyei szintű versenyt egy tanévben. Tudunk a programjaikról, lehetőségeikről. A centenáriumi programok megvalósításába is bevontuk őket és kértük a segítségüket.

A Radnóti iskola mennyire tudja tevékenységébe bevonni a helyi lakosságot? Hogyan próbálja megszólítani az itt élőket?

1911-ben alapították az intézményt, s a 100. évforduló alkalmából rendezett tanévnyitót a Városháza támogatásával a városrész centenáriumi tanévnyitójaként tartottuk meg. A Mecsek Áruház előtti téren volt a rendezvény, amelyre meghívtuk az uránvárosi iskolák képviselőit. Jelen volt a Bánki Donát Utcai Általános Iskola, a Sport Iskola, a Mecsekaljai Általános Iskola és a PTE Babits Mihály Gimnáziuma. A Bánki iskola első osztályosai is ott voltak a téren, őket ott köszöntötték, abból az alkalomból, hogy beléptek az iskola világába. A Bánki a továbbiakban is követte ezt a kezdeményezést.

Kapcsolatunk van természetesen az iskola kollégiumával, ahol ötven diák lakik, tölti hétköznapijait. Van egy komoly nemzetközi szakmai hét és szakmai vásár programunk, az ide érkező vendégeink szállásáról és étkeztetéséről gondoskodni kell. Erre a közeli szálloda szolgáltatásait rendszeresen igénybe vesszük.

Felnőttoktatás is működik az intézményben, így nyitottak vagyunk arra, hogy a környék lakóit is bekapcsoljuk a képzéseinkbe.

A közeljövőben reméljük, hogy minél előbb elbírálásra kerül egy jelentős pályázat, amely az idegennyelvi képességek fejlesztését szolgálja, ahova a 16 év feletti felnőtt lakosságot is be tudjuk majd vonzani az induló tanfolyamainkra. Széles rétegeket tudunk megszólítani a hirdetés, szórólap vagy személyes megkeresés módszereivel.

Az ünnepekhez kapcsolódó rendezvényeket zártan tartjuk az iskolánkban. A Pius templomban szoktuk megrendezni a karácsonyi ünnepségünket, ahol a magas színvonalú kórusunk is fellép.

Az énekkar már két alkalommal is részt vett a Helikon ünnepségeken, ahol kiemelkedő eredményt ért el, különdíj és ezüst kategória formájában. Igyekszünk betagozódni a város kulturális életébe. A Városháza is kérte már fel a kórusunkat, hogy városi ünnepeken szerepeljünk.

Ráhangelő néven iskola-előkészítő tanfolyamot szervezünk a központi felvételi időszakig a 8. osztályosoknak. Sokan érkeznek a környék iskoláiból, egyfajta közösségépítésnek fogom fel ezt a tevékenységünket is.

Elég vegyes Uránváros lakossága, több generáció él együtt. A Mecsek Áruház környéke központi találkahelye a legváltozatosabb köröknek. Milyen programok szervezését javasolja

Uránvárosban?

A Mecsek Áruház előtt a téren sokan üldögélnek, sakkoznak. Anyukák babakocsival sétálnak. Péntekenként termelői piaccá alakul át a hely. Vannak arra kezdeményezések, hogy az összes korcsoportot megszólítsák és közös programokat kínáljanak nekik. Ilyen például a bányásznapi vagy a majális időszaka, amikor olyan rendezvényeket szerveznek, amely a kisgyermektől az idősekig mindenkinek vonzó lehet.

Szép kezdeményezés az is, hogy az adventi időszakban nem csak a Belvárost díszítik fel, hanem Uránvárosban is kihelyeznek fényeket és állítanak karácsonyfát.

A kötődést jobban erősítené például egy könyvesbolt. A Harmadik Színház épülete pedig erősen felújításra szorul.

Az iskolának is jót tenne, ha lenne közösségi tere, ezzel a problémával a társintézmények is küzdenek. Emellett jó lenne olyan sportlétesítmény, ami biztosítaná a heti öt testnevelésóra színvonalas megtartását.

Gondolkodtunk azon, hogy a nyári időszakban mi magunk hogyan tudnánk az iskolaudvart hasznosítani. Lehetne például egy kis strandot az udvarra varázsolni. Egészen biztos, hogy nagy lenne rá az érdeklődés a kisgyerekes anyukák körében is. Abból született az ötlet, hogy amikor az intézmény még általános iskolaként működött, korcsolyapálya is volt az udvaron. Az akkori testnevelő tanárok, amikor még nem aszfaltos volt a terület, felöntötték vízzel a pályát és az akkori hideg teleken megfagyott a vízréteg. A környék lakossága is tudta használni a korcsolyapályát. Ha hozzáférhetünk valamilyen erőforráshoz, pályázati finanszírozáshoz, az ötletek, álmok valósággá válhatnak.

Az iskola milyen módon tud hozzájárulni a változásokhoz?

Egy olyan középiskoláról beszélünk, amely szakmát ad a tanulóknak. Ez automatikusan hozzájárul a közvetlen környezet, a megye, a régió gazdaságának fejlődéséhez. Hiány van a szakemberekből Magyarországon. Az általunk lefedett szakterületeken is nagy a hiány Pécsen is és az országban is. Aki itt végez, gyorsan el tud helyezkedni a munkaerőpiacon vagy a felsőoktatásban is tovább tanulhat. A pályakövetésünk eredményeiből az látszik, hogy a diákok jellemzően Pécsen maradnak vagy gyorsabban fejlődő térségeket keresnek, esetleg Budapestre költöznek, de nem mennek már külföldre, az a hullám már kezd csökkenni.

A szülőket mennyire tudják bevonni az iskola életébe?

A városi általános iskolák a gimnáziumokat preferálják a tanulók továbbtanulásában. Ezt a tendenciát próbáljuk megfordítani, személyes találkozások révén igyekszünk a szakgimnáziumi lehetőségeinket megismertetni az iskolaigazgatókkal.

A szülők támogatása jelentős, nagyon jól működő szülői közösségünk van. Létrehoztak egy civil szervezetet, egy egyesületet a centenárium alkalmából. A szülői értekezleteket magas számban látogatják. Folyamatosan kapcsolatban állunk velük, ha bármilyen rendezvényt tartunk és szükségünk van segítségre, mindig bevonhatók a szülők és ott állnak mögöttünk. Például a jövő heti nemzetközi szakmai hét ismerkedési estjére az anyukák süteményeket készítenek.

Az egyik nagy magyarországi bank által szervezett szakmai versenyen két alkalommal is elnyerték a Radnóti Iskola diákjai a verseny díjaként járó pénzjutalmat. Az összegből egy iskolai napot rendeztünk, aminek keretében színes programot állítottunk össze: humoristákat, pécsi táncgyütteseket és zenészeket hívtunk meg, például Caramelt. A környék lakóit is meginvitáltuk erre a napra. Sok formában és erősen kötődünk Úránvároshoz.

Várjuk az iskola épületének külső és belső megújulását. A tetőtér átalakításával közösségi teret is szeretnénk létrehozni. Ha ez megvalósulhat, akkor még tovább tudjuk növelni az uránvárosi közösségi életet.

Decsi István

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
alpolgármester

Pécsett született, a város több pontján is lakott, jelenleg Uránváros önkormányzati képviselője. Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Számomra azt jelenti pécsinek lenni, hogy tudom, hogy van, ahova hazaérkezem, a városban otthon vagyok. Pécs egy olyan hely, amely értékeket rejt magában; a város történelmi, kulturális örökségét fedezük fel az egyes városrészekben. A Közép-Mecsekre hasonlóan jellemző, hogy klasszikus városi értékeket rejt magában. A Nyugati városrész némiképp ettől eltérő, egy kisebb településre jellemző vonásokat mutat, az épített értékek mellett nagyon erősen megjelennek a természeti kincseink is. Megemlíteném Éger-völgyet, Éger-tetőt, illetve ezek mellett közvetlenül a Jakab-hegyet, amelyek a természeti és kulturális értékeket egyben őrzik meg. Úgy gondolom, hogy nagyon kevés ilyen hely van hazánkban, ahol ennyire közel és ennyire szorosan egybeépültek a természeti és kulturális kincseink. Nagy élmény volt gyermekként itt élni, amelyhez hozzájárult az általános iskola is, ahol tanultam. Bár az istenküti iskola egy kis iskola volt, mégis nagyon nagy hangsúlyt fektetett a tanrend mellett a természetvédelemre. Emlékeimben egy nagyon jó közösségként él az iskola. Máig tartó barátságok születtek ott. Az iskolával túráztunk a városrészt körül ölelő erdőben, ami így a hétköznapjaink és hétvégeink részévé vált.

Manapság szomorú folyamat, hogy egyre több tehetséges fiatal vándorol ki az országból. Ön mégis Magyarországon, Pécsett maradt, ráadásul közszolgálatot vállalt, egy olyan pozíciót, ahol tenni tud a városért. Miért döntött úgy, hogy a pécsieket kívánja szolgálni?

Bízom benne, hogy a külföldre költözési tendencia lassulni fog és egyúttal visszafordítható lesz. Bízom benne, hogy ez a város esetében is így lehet, így lesz. A fiatalok szeretnék világot látni, külföldön tanulni. Középkorában nekünk is volt egy testvériskolánk Grazban és később én is Ausztriában tanultam Erasmus pályázattal. A külföldi tanulás nagyon nagy élmény és tapasztalat volt. Bízom benne, hogy ilyen lehetőségek sok fiatal életében megvalósulnak. Mindamellert természetesen azt szeretném, hogy ha olyan munkakörülményeket és munkalehetőségeket tudnánk biztosítani itt helyben, Pécsett, amely valós alternatívája lehet nem csak a budapesti, hanem a külföldi munkavállalásnak is.

Mikor és milyen módon kapcsolódott be a város közösségi életébe?

Civil tevékenységgel 2005 után kezdtem el foglalkozni, illetve egyesületeknél segítettem és tudományos munkákban vettem részt. 2010-től önkormányzati képviselő vagyok az uránvárosi városrészben, így az itt élőkkel még szorosabbá vált a kapcsolatom az elmúlt években. Még közelebből látom a megoldandó feladatokat.

Uránvárosban is élt. Milyen közösségi élet jellemzi ezt a városrészt? Milyen hagyományokat találhatunk meg ebben a városrészben?

Uránváros egy nagyon jól szervezett városrész, tudatos tervezést követően építették meg. Megtalálható a posta, az orvosi rendelő, a piac, a szupermarket, bölcsődék, óvodák, illetve iskolák. Az intézményi ellátottság a Nyugati városrészben a legsűrűbb. Ebből adódóan nagyon élhető városrész, amit erősít az a zöld környezet, ami a városrész korából adódóan most már 62 éves. A városrész nagyon gazdag zöld felületekben.

Korábban ebben a városrészben erős közösség volt a bányász közösség, amely egyértelműen az uránbányához kötődött. A közösség tagjai, a bányában dolgozók mára már az idősebb generációhoz tartoznak, sokan nem is élnek közülük. A bányabezárás óta sok év telt el.

Ami a városrész új dinamizmusát adja, az az egyetemhez való közelsége. Ebből adódóan sok diák és sok fiatal család választja új otthonául. Ismét megjelentek olyan igények, amelyek korábban, a városrész megalakulásakor voltak csak jelen. Ilyen lakossági kívánságok például a játszóterek megújítása, a kerékpárutak bővítése, a közterületek használatának lehetősége.

A helyi kisközösségekkel sikerült jó kapcsolatot kialakítani és jó tapasztalataink is vannak már. Ismét megfogalmazódott a fiatalok, a fiatal családok között a közösséggé formálódás igénye. A lakótömbök között élnek és szerveződnek a közösségek, és jó látni, hogy együtt tudunk tervezni, fejleszteni akár játszótereket építeni a lakosokkal.

Az elmúlt időszakban egyre több városi kulturális rendezvény került ki a Belvárosból nagyobb lakóövezetekbe, így például Uránvárosba. Említhetnénk többek között az Uránváros Nap rendezvényt. Miért érezte fontosnak azt, hogy ezeket a belvárosi programokat kivigyék a lakóövezetbe? Milyenek ezekkel a rendezvényekkel kapcsolatban a lakossági visszajelzések?

Éves szinten több rendezvényünk van Uránvárosban. Úgy gondolom, hogy célszerű megtalálni azt az egyensúlyt, amivel nem zavarjuk az ott élőket, de mégis ki tudjuk elégíteni azt az igényt, amely megjelenik helyben is, nem csak a Belvárosban. Fontos, hogy a lakóövezetben olyan kulturális élményekhez juthassanak az ott élők, amikre igényük is van. Az éves rendezvényeink során törekszünk arra, hogy minden korosztályt megszólítsunk. Uránváros már nem egy elöregedő városrész, hanem a fiatalok új otthona. Ehhez a rendezvényeknek is igazodniuk kell, így a fiatalok egyre inkább jelentkező igényeire is figyelmet fordítunk. Családi és gyermek programokat szervezünk, így egyre nagyobb közönséget hívunk a városrészbe. A helyben élő lakosok, de sokszor olyan fiatalok is ellátogatnak a programokra, akik a jövőben Uránvárosban szeretnének élni. Mindemellett természetesen az idősebb generációk programjavaslatait is figyelembe vesszük.

Tud olyan uránvárosi kezdeményezést, programötletet mondani, amit a helyi lakosság gondolt ki és aztán a város felkarolta és meg is tudott valósulni?

Sportrendezvények mindig voltak a városrészben, illetve a családokat helyeztük előtérbe a programok kialakításánál. Ezek a kisebb közösségekből érkező impulzusok a mostani programsorozatokba is beépítésre kerültek. A programszervezők és jómagam is törekszünk arra, hogy a lakossági véleményeket, javaslatokat befogadjuk és a jövőben a program elképzelések közé beépítsük.

Fontos fejlesztés zajlik jelenleg Uránvárosban, a kispiac fejlesztése. Milyen a lakossági fogadtatása? Mennyire várja a helyi lakosság ennek a fejlesztésnek az elkészültét?

Uránváros egy nagyon fontos időszakban van. 60 év óta igazi nagy fejlesztés nem volt a városrészben. Most egy fejlesztési koncepció keretében a legfontosabb infrastruktúrák megújulhatnak és esetenként új tartalommal tölthetnek meg. Az első ilyen fejlesztés közvetlenül Uránváros magját érintette. Az Európa Kulturális Fővárosa címhez kapcsolódóan, a Szilárd Leó Park fejlődött, aminek ténylegesen sikerült új funkciót adni egy játszótérrel, amely nagyon népszerű lett és ennek köszönhetően felértékelte magát a parkot.

Ezt követően indultak tovább a fejlesztések, amivel kapcsolatban megkérdeztük az uránvárosi lakosok véleményét. A kérdések arra irányultak, hogy melyek azok a legfontosabb épületek, közterek, infrastrukturális elemek, amiket ők felújítanának. A válaszok között nagy arányban szerepelt a kispiac átépítése is. Ez nem csak azt jelenti, hogy a piac csarnok megújul, hanem azt is, hogy a hoteltől a Tüzér utcáig egy útfelületet, járdát, kerékpárutat magába foglaló közterület rendezést valósítunk meg. Az új piaccal egy másik, kisebb központ is kialakulhat, amelynek célja, hogy az eddiginél sokkal színvonalasabb vására legyen Uránvárosnak. Olyan, amilyen sok évtizeddel ezelőtt volt, amelyet vonzóvá tudunk tenni a termelőknek és a vásárlóknak is. Megteremtjük a feltételeit annak, hogy itt is egy pezsgő élet alakuljon ki, mint a Mecsek Áruház előtti téren és a Szilárd Leó Parkban. Tavaly a Kőrösi Csoma Sándor utcában több, mint negyven parkolóhelyet alakítottunk ki, ami szintén a városrész átalakulásából, az új igényekből adódott. Sokkal több autó van már, így azok elhelyezését meg kell oldani. Az elhagyatott, üresen álló épületeknek új funkciót adunk, felújítjuk őket. A megújulás a jövőben is folytatódik, a Dr. Veress Endre utcai rendelőintézet, több óvoda és a Bánki Donát Iskola is megújul, illetve a Páfrány utca belső udvar részeinek rendezése is folyamatban van, a KRESZ-park mellett. Ezen épületek és közterek felújításával egy átfogó fejlesztés végére érünk Uránvárosban, amire 60 éve nem volt példa.

Uránváros tekintetében komoly bányász hagyományokkal találkozhatunk. Magának a városrésznek a neve is az uránbányászatra utal. Ez a tevékenység az 1990-es évek közepén megszűnt. Őrzi-e ezeket a bányász hagyományokat valamilyen rendezvény vagy közösség a városrészben?

Elmondhatom, hogy közösség és rendezvény is őrzi. Az uránbányászok között még vannak aktívak, jó egészségnek örvendők, akik közösségi életet élnek és büszkék arra a teljesítményre, aminek eredményeként létrejött a városrész. A közösség őrzi a bányászati időszakot jellemző kultúrát, hagyományokat. Emellett pedig van egy központi ünnepség, a bányásznap, amit minden év szeptember első

vasárnapján megrendezünk a városrészben. Figyelünk arra, hogy a bányásznap programjelekkel megtudjuk szólítani a fiatalokat is. A célunk, hogy el tudjuk mondani nekik, hogy mit jelentett régen a bányászat, milyen értékeket rejtett magában, milyen munkakultúra volt jellemző. Ma már nincs bányászat, de mégis vannak olyan értékek, amelyek ezt az időszakot jellemezték. Ezeket igyekszünk játékos formában a fiatalabb és minél szélesebb korosztály számára bemutatni.

Számos előre mutató fejlesztésről beszélt Uránváros vonatkozásában, azonban a fejlesztések nem állhatnak meg. Vannak-e már új ötletek, tervek?

Vannak kevésbé látványos fejlesztések is, például a csapadékvíz elvezetése, amely szintén hosszú idő óta megoldatlan feladat. A városrész egy mély területen fekszik, a Mecsekoldalról is ide zúdul a csapadék. Az utóbbi években jelentkező egyszerre nagy mennyiségű eső zúdulása sok gondot okozott az itt lakóknak. Ezeket a problémákat a jövőre induló csapadékvizes elvezetés program keretében szeretnénk megoldani. Ennek várhatóan két eredménye lesz, egyrészt a csapadékvíz elvezetés megoldódik, nagyobb mennyiségű eső esetén is. A második hatás pedig az, hogy ezeken a területeken új útfelületek lesznek kialakítva.

Az egyik legfontosabb célkitűzés az, hogy a városrész megtartsa azt vonzerejét, amellyel korábban rendelkezett. Abban az esetben, ha sok család választja otthonául Uránvárost, egy fiatalodó, dinamikus városrészé fejlődhet a jövőben.

Gálber Attila

Misina Néptáncgyűttes és Táncszínház
művészeti vezető, koreográfus

Székesfehérváron született, mégis Pécs az otthona. Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Húsz éve élek Pécsen. 1998 januárjában költöztem el Székesfehérvárról, és még annak az évnak az őszén megismerkedtem a feleségemmel, akivel két csodálatos gyermeket nevelünk. Amikor megkérdezik tőlem, hogy hány gyermekem van, akkor azt szoktam mondani, hogy van két saját és kétszáz fogadott. Egy nagy családként működik a Misina Néptáncgyűttes, ami szintén Pécshez köt. A néptáncgyűttest 2004-ben alapítottuk a kollégáimmal és a feleségemmel, akik jelenleg is az együttes motorjai. A táncosaim táncpróbáit Kozmáné Schneider Mónika és Horváth Judit mellett én tartom, ismerem a tagok életét, hétköznapi problémáit, amiben tudunk segítnünk egymásnak.

Szeretek Pécsen élni, ideköt a családom és a város is hasonlít Székesfehérvárhoz, bár itt nagyobbak a léptékek. Pécs nagyon barátságos és mediterrán jellegű, egy dolog van, ami azonban nem hasonlít Mezőföldre, hogy itt mindig fölfelé kell menni a hegyre.

Pécsen belül Uránvárosban él. Miért választotta ezt a helyet, miért szeret itt élni?

A feleségem Uránvárosban nevelkedett, általa él a mi családunk is itt. Szeretem ezt a városrészt, mert egy viszonylag csendes környék, azzal együtt kulturált és minden megtalálható egy helyen, boltok, iskolák, óvodák, buszközeledés. Ha nyüzsgésre vágyunk, akkor bemegyünk a Belvárosba. Uránvárosban is rendeznek kulturális programot, így nem szükséges mindig a Belvárosba menni, bár ezek a rendezvények nem túl gyakoriak. Uránváros egy élhető városrész, kulturális programok vonatkozásában kiemelném a Szilárd Leó Park gyermekprogramjait, a Harmadik Színház magas színvonalú előadásait, illetve a Műjégyháza szabadtéri sportolási lehetőségét.

Az Ön életében fontos szerepet töltenek be a közösségek. A táncházak, tánc táborok nagyon erős közösségformáló erővel bírnak, értékeket közvetítenek. Meséljen a néptánc varázserejéről!

A tánc az egész életemet körbefonta, a Mecsek Táncgyűttesben találtam meg a páromat. A közösségben való létezés és a tánc szeretete, ami ennek a varázsát adja! Itt nem tud magányos lenni az ember. A táncnak az a sajátossága, hogy kikapcsolja az ember agyát, a gondolatait, csak az adott pillanatot éli át. A tánc orvosság, egy természetes gyógymód! Negyven éve táncolok, a zenére történő ritmikus mozgás élménye egyedülálló. Fontos, hogy a tánc esetében közösségi műfajról beszélünk. A lakodalom, a búcsú, a bál egy faluközösségben nem múlhatott el úgy, hogy mindenki ne táncolt volna. Együtt táncoltak az emberek, az is aki kevésbé volt ügyes és az is akinek nagyon jól ment. Belső örömet és felszabadultságot okozott az, hogy az emberek együtt lehettek. A népi kultúrában,

a népdalokban és a néptáncokban az a gyönyörű, hogy mindent el lehet mondani benne, közvetíteni az örömet és a szívfájdalmat is. Az ismerkedés már az én kamasz koromban is nehezen ment a fiataloknak, de ha felkértem valakit táncolni, akkor az együtt táncolás már feloldotta a lány reakciójától való félelmet. Régen a párválasztás is tánc közben történt, a lányok és fiúk ezeken a táncos eseményeken nézték ki maguknak a leendő feleségüket, férjüket, az alapján, hogy milyen szépen tudtak táncolni például legényest. A tánc az olyan eseményeket is segít feldolgozni, amelyek megrázó, rossz élmények az ember számára. Halotti toron is volt, hogy táncoltak az emberek, ami elősegítette, hogy felszabaduljon a hozzátartozók lelke. Akik nem tudnak vagy nem mernek táncolni, azoknak sokkal nehezebb feldolgozni ezeket az élményeket.

Amivel koreográfusként foglalkozom, az a színpadi táncművészet. Mindig szerettem azt, amikor olyan koreográfiát készíthettem, ami üzen valamit a néző felé. Ebben az esetben a színház szabályainak kell megfelelnem, a nézőket legalább egyszer az előadás alatt a katarzis pontjára kell juttatnom. A táncban elő lehet adni egy tragédiát, egy drámát és egy vígjátékot is.

Azt látom, hogy a mai kamaszokat, pont a gátlásosság miatt nehéz ösztönözni arra, hogy táncoljanak egy néptáncegyüttesben. Ha valaki nem kezdte el kiskorában a táncsal való foglalkozást, akkor nehéz bevonzani ebbe a világba. Nem lehetetlen, de a szabadidős elfoglaltságok között nehéz a fiataloknak választaniuk és rangsorolniuk. Szeretnének a táncosok közösségében maradni, de a sport és egyéb szabadidős tevékenységek, csoportok döntés elé állítják őket. Nekem a tánc mindig is a szerelmem volt, nem volt kérdés sosem, hogy a táncpróbákon megjelenjek. Aki valaha is táncol valamennyi időt egy csoportban, az élete végéig emlékezni fog a közösségben eltöltött pillanatokra, az ott megélt élményekre.

Vannak dolgok, amik az idő előrehaladtával sem változnak, a mai életünkben is jelen van a tánc. Ha ma elmegyünk egy lakodalomba, ott az emberek valószínűleg táncolni fognak. Különösképpen menyasszony és vőlegény szerepben kellemetlen, ha nem tudnak egy nyitótáncot, menyecsketáncot eljárni. Ebben a szituációban nem mondhatják, hogy nem tudnak táncolni. Vőfélyi teendőket is ellátok esküvőkön, ilyen helyzetekben segíték a pároknak és a lépésekből felkészítem őket. A fiatalok nem is tudják, hogy mennyi néptáncot táncolnak egy esküvőn, csak nem népzenére. A „Nézését, meg a járását” kezdetű népszerű Kis Grófo dal is eredetileg egy bodrogközi népdalból keletkezett, csak a mostani változatát ismeri a közönség. Úgy gondolom, hogy hetente kellene az iskolás gyerekekkel is foglalkozni a tánc vonatkozásában, hogy a sok beáramló nemzetközi irányzat, kultúra és hatás mellett tudják, hogy mit táncoltak és énekeltek az eleink, hogy a magyarságukkal tisztában legyenek, hiszen ide születtek Magyarországra.

A néptánc nem verseny, azzal szemben, hogy az élet minden területén ma már versenyezni kell; a munkahelyért, a munkahelyen, a felvételiért, az élelmiszerboltban. Ha összejövünk táncolni vagy egy táncban találkozunk, akkor mindenki egyenlő, mindenki egyforma és kiegészítjük egymást. Akiknek olyan ambícióik vannak, hogy versenyezni szeretnének, akkor a „Fölszállott a páva” tehet-

ségkutató műsorokban vagy egyéb szakmai versenyfesztiválokon megmérettethetik magukat.

Őn a Déli Kapu Folkloárszövetség elnöke. Az egyesület a néptánc és a népzenei értékeket őrzi, ápolja. Hogyan alakult a szervezet és mi a célja?

A Déli Kapu Folkloárszövetség a Tanac Néptáncegyüttes és a Misina Néptáncegyüttes összefogásával alakult 2007-ben. A célunk az, hogy a régióban működő néptáncegyüttesek és zenekarok megismerjék egymás munkáját, együtt gondolkodjanak, közösen szervezzenek programokat, emellett szakmailag segítsék egymást. Az együttesek jó kapcsolatot ápolnak egymással és a nemzetközi szintérről is. A Folkloárszövetség egyik programja a Nemzetközi Folkloárfesztivál felélesztése. 2010 óta hét fesztivált szerveztünk, minden évben egyet.

Van olyan meghatározó rendezvény vagy rendezvénysorozat, ami közel áll a szívéhez?

A színházi élet meghatározó Pécssett, a Pécsi Balett balett-társulattal együtt. A zenei élet is nagyon változatos a városban a Pannon Filharmonikusokkal, illetve a fúvós zenekarokkal. Népzenei rendezvények is szép számmal előfordulnak. Más városokban nincs ennyi nivós táncscsoport, amennyiben a tánc bármelyik ágába szeretnénk betekinteni, táncosként és nézőként is nagyon sok lehetőségünk van.

Nagyon szerettem mindig a Sétatér Fesztivált, bár jobban kihasználhatnánk a lehetőségeket, és a régi hangulatot ismét megteremthetnénk a belvárosban, a Sétatéren, a Széchenyi téren.

Sokat jártam külföldön fesztiválokon és azt érzem, hogy a pécsi fesztiválok csak egyes rétegeket szólítanak meg. Olyan fesztivál jelenleg nincs Pécssett, amelyen egy egyetemista, egy nyugdíjas és egy családos ugyanolyan jól érzi magát. A hazai példák közül az Ifjúsági Házban volt egy minden korcsoportot megszólító élményem, amikor a Csik zenekar koncertjén, saját és az általuk feldolgozott Kispál és a Borz számokat adták elő. A fiatalok énekelték a Kispálos dalokat és a népdalokat is, ott mindenki együtt volt, telházias rendezvény keretében. Akik a néptáncos oldalról jöttek azok között voltak 60 éves emberek is, ugyanakkor a tini békességben elért a nyugdíjas mellett.

Megfelelő programszervezőket, moderátorokat, fellépőket kellene szerződtetni és akkor egyszerre megtalálná mindenki az érdeklődéséhez való programelemet.

Ha rendelkezésére állna korlátlan anyagi és humán erőforrás, akkor min változtatna és hogyan az uránvárosi közösségi életben?

Uránváros az utóbbi időben fiatalodik, ifjú párok költöznek a városrészbe. Ugyanakkor sok az idős ember, akik a bányász múltnak köszönhetően maradtak itt. Az a probléma szerintem, hogy kevés a családi program. Olyan családi rendezvényeket kellene szervezni, amit a gyerekektől a felnőttekig mindenki élvezne. Ha csak az uránvárosi, helyi szereplők közreműködését nézzük, akkor a Mecsek Táncegyüttes, a Misina Néptáncegyüttes, a Pécsi Ércbányász Koncertfúvószenekar, az Apolló Kultu-

rális Egyesület biztosan partner lenne.

A Szilárd Leó Parkban a korábbi Húsvétoló és Pünkösödölő rendezvényeket ismételten megrendezném. Az egyik év adventi időszakában a 17. emeletes lakótömb előtti téren a közeli vállalkozók és üzletek közösen egy uránvárosi karácsonyi partyt szerveztek. Sok ember összejött, regöltünk, táncoltunk. Nagyon hideg és hólepte volt a tér, de ott állt egy karácsonyfa. Meleg teát kaptak a gyerekek, mézeskalácsot sütöttek a cukrászdák, forralt bort lehetett venni. Családi karácsonyos hétvégék voltak, kis programokkal. Ezeket a tereket nagyon jól lehetne használni, ha lenne rá kreatív ötlet, pénz és szervező.

A Béke-park egy kihasználatlan területe Uránvárosnak, az elképzelésemben egy anfitéátrum szerű, földre leülő woodstocki hangulatú rendezvényhelyszínné varázsolnám azt a helyet.

Munkája során több városrészben tevékenykedik. Melyik városrészrel van szorosabb kapcsolata?

A pécsi létem jelentős részét Uránvárosban töltöttem, így ehhez a városrészhez kötődöm a legjobban, ide járnak iskolába és óvodába a gyerekeim is. A Misina Néptáncgyűttes táncpróbáit is a Bánki Donát Utcai Általános Iskolában tartjuk. Amikor a Mecsek Táncgyűttes tánckarvezetője voltam, akkor is a Pécsi Kulturális Központban volt a székhelyünk. Uránvárosban kifejezetten szeretem péntekenként a Mecsek Áruház előtti téren a piacot, ahol rengeteg ember nyüzsög. Értékes kézműves dolgokkal, termelői zöldségekkel, gyümölcsökkel, mézzel találkozom.

A belvárosi részt kifejezetten a kedvenc városrészemnek tekintem. Szeretem a szűk kis utcácskákat, a szökőkutakat, a tereket, a nagy fás parkokat, ahol lehet sétálni, a Király utcát és a Ferencesek utcáját. Ez abból eredhet, hogy Székesfehérváron is a belvárost szerettem a legjobban az Országalmával, a sétáló utcával, a Zichy ligettel, a szűk utcákkal. Ezek a jellemzők a középkori, reneszánsz városok képére emlékeztetnek, ott érzem jól magam. A fa, a víz, a madarak együttes jelenléte tesz boldoggá.

Horváth András

Élményzóna Egyesület
vezető

Pécsett született, azóta is itt él, kisebb megszakításokkal. Mit jelent Önnek pécsinek lenni, mi köti Uránvároshoz?

Több generációra visszamenőleg mondhatom magamat és a családomat pécsinek, vagyis „Tükének”. Minden Pécshez köt, csak a tanulmányaim alatt voltak kisebb, maximum fél éves külföldi tartózkodások. Pécshez ragaszkodom, ide köt a sport, a kiépített kapcsolatrendszerem, a gyerekkori barátaim, osztálytársaim. Az alsó tagozatot a 39-es Dandár úti Általános Iskolában végeztem, ami már a Radnóti Szakközépiskola. Felsősként a Testnevelési Általános Iskolába jártam, majd középiskolásként a Zipernowsky Károly Műszaki Szakközépiskolába kerültem. Katonaság után két évig szüleim vállalkozásában, majd a Coca-Cola cégnél dolgoztam. Ezek után felvételiztem a Janus Pannónius Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézetébe, humán szervező szakra. Elvégeztem a főiskolai, majd az egyetemi szakot, valamint egy PR szakértő továbbképzést. Tanultam a Bálint György Újságíró Akadémia pécsi kihelyezett tagozatán, amit a Magyar Újságírók Országos Szövetsége indított. Később még egy drámapedagógusi és egy tréneri képesítést is szereztem. Sokan, akikkel együtt végeztem már külföldön vannak a munkájuk miatt, de van egy erős mag, akikkel itthon tartom a kapcsolatot. Nem tudnám elképzelni, hogy más városban éljek, legyen az Budapest vagy Szeged.

Miért jó és miért nem jó itt élni?

Az Európa Kulturális Fővárosa keretében nagyon sok köztér és park újult meg. Ilyen például a Szilárd Leó park, ami akár a központja is lehet Uránvárosnak. Több generáció tud itt kikapcsolódni, a kisgyerekektől a nagyszülőkig. A klasszikus értelemben vett grundot helyettesíti, hiszen azok az idők már elmúltak, amikor a szülők biztonsággal leengedték a gyerekeket játszani. Sokkal több az autó és a közbiztonság sem olyan, mint régen. Érthető, hogy a szülők féltik a gyermekeiket. Szerencsére a Szilárd Leó park megoldás a problémára, ide együtt is lejöhetnek közösen eltölteni az időt. Míg a gyerekek játszanak, addig a szülők beülhetnek a kávézóba és elbeszélgethetnek egymással. Az uránvárosi piacteret is felújítják éppen. Rengeteg köztér kapott új burkolatot, szépítették, javították a környezetet. A Pécsi Kulturális Központ a régi Szivárvány Gyermekeházba költözött, a dr. Veress Endre utcába. Mindenképpen élhető a városrész, aránylag sok zöld területtel. Télen a jégpálya nyújt kikapcsolódási lehetőséget a korcsolyázóknak. A tenisz kedvelőinek egy fedett komplexum ad otthont. Ide tartozik a Városi Sportcsarnok és a PMFC Pálya, valamint több fitness terem is várja a sportolni vágyókat. Mellette az itt működő általános és középiskolákban is jól felszerelt sporttermek vannak. Nagyon sok étterem és presszó van. Itt működik a Harmadik Színház, ahol rengeteg darabot mutatnak be egész évben. A Veress Endre utcai rendelőintézet jól felszerelt, sokféle egészségügyi

problémával tudja fogadni az embereket. Vásárlás tekintetében sem kell messze menni, hiszen Úránváros szélén több bevásárlóközpont is működik a számos kisbolt mellett. A közlekedés is nagyon jó, hiszen akár biciklivel is 5-6 perc alatt beérünk a belvárosba. Ezek miatt mindenképpen jó itt élni, nem tudok olyan dolgot mondani, ami miatt ne lenne jó az itteni élet.

Az Élményzóna Egyesület mára egy meghatározó, élménypedagógia módszerekkel dolgozó szervezet. Hogyan került az élménypedagógia közelébe? Mit jelent az élménypedagógia?

Ahogy már említettem, a Felnőttképzési Karon végeztem a tanulmányaimat. Tanulmányaim során nagyon sok tréninggel találkoztam. Ezek közül is a kommunikációs, tárgyalástechnikai, konfliktuskezelési és csoportdinamikai foglalkozások voltak a kedvenceim. Miután diplomáztam, Dr. Koltai Dénes felkért tanársegédnek, valamint a tanulmányi osztály is felkért, hogy dolgozzak ki az ifjúságsegítőknél és az ifjúsági szakértőknél egy túlélési tréninget. Tudták, hogy otthonosan mozgok ezen a területen, ezért esett rám a választás. Próbáltam keresni az interneten anyagokat, de csak nagyon drágán végeztek oktatást. Erdélyben találtam meg végül is a számomra megfelelő kiképző helyet. Mint kiderült, a lehető legjobb döntés volt. Ez egy tíz napos, százhusz órás outdoor tréner képző hely volt, ahol az élménypedagógia módszer alapjait oktatják. Ennek a helynek a célkitűzése, hogy minél több pedagógussal sajátíttassa el a tapasztalati tanulás módszereit. Mozgás, kaland, kreativitás, csapat, ezek a vezérszavak. Kiscsoportos, maximum 16-18 fős élményközpontú játékok elsajátításában adnak lehetőséget. Ezt követi minden esetben egy kiértékelő beszélgetés, aminek során tanulhatunk magunkról és egymásról, saját határaink leküzdéséről. Rekreációs szinten meg lehet maradni csak a játéknál, ez is nagyon fontos lehet az oktatásban, hiszen a játéknak is van fejlesztő hatása. Viszont, ha tovább megyünk, akkor van egy kitűzött, előre eltervezett képzési terület, cél, és annak megfelelően állítjuk össze a gyakorlatokat. Az egymásra épülő gyakorlatok, játékok után ki tudjuk értékelni, hogy mennyit fejlődött az adott csoport. Az élménypedagógiának négy felhasználási területe van. Az első a játéknapok, kalandnapok, gólyatáborok, ahol mindegy a korosztály, mindenképpen működik a dolog. A második a pedagógus továbbképzés. Ez egy akkreditált 30 órás oktatás. Én ezt szeretem a legjobban, mert mindenhol pozitív visszajelzést kaptam, ahol csak megfordultam. Folyamatosan kapunk visszahívásokat a területekre. Hiszen ez nem egyszerűen képzés, felfogható terápiának is. Jól érzik magukat közben, mert nagyrészt gyakorlati az oktatás, minimális elmélettel. A harmadik a fejlesztő tréningek, míg a negyedik a játék, mint terápiás eszköz. Az utolsó a lakás és gyermekotthonokban alkalmazzuk. A célközönség a családjukból kiemelt hátrányos vagy halmozottan hátrányos gyermekek, 14-től 18 éves korosztályig. A Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központtal van együttműködési szerződésünk. A mai napig járom Baranya megyét, látogatom a különböző gyermekotthonokat.

Hogyan alakult az egyesület? Kikkel dolgozik együtt?

Ez is a Felnőttképzési Karhoz kapcsolódik. Az itteni Hallgatói Egyesületet egy taggyűlés keretében, vezető, székhely és névváltással alakult át Élményzóna Egyesületté, így egy 1996-os egyesület jog-

utóddal tudott megszűnni. A közösségfejlesztés szempontjából fontos az önkéntesség. Sok önkéntes segítőtől dolgozunk együtt, közülük 3-4 fő állandó. Szakmai gyakorlati helyként is funkcionálunk, ez rám is nagy hatással van, hisz át tudom adni azt a szakmai tudást, amit az évek alatt elsajátítottam. Legtöbbször az Egészségtudományi Karról járnak hozzánk, de jönnek a Bölcsészettudományi és a Természettudományi Karról is. Nem utolsósorban a Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Karáról is fogadtunk már szakmai gyakorlatra érkezőket. Az új fejlesztők által még több gyermek érhető el. Rokonszakmaként is felfogható, hiszen játékról, animációról beszélünk. Legyen az szociális munkás, pszichológus, sportszervező, rekreáció és egészségfejlesztő, közösségszervező, ifjúságsegítő, óvodai pedagógus, mindenkinek fontos lehet egy ilyen képzés.

A munkája lefedi Pécs egész területét. Milyen különbségek vannak Pécssett? Melyik területen szeret dolgozni és miért?

Lokálpatriótaként azt a területet szeretném legjobban fejleszteni, ahol lakom, vagyis Uránvárost. Megterveztem a programot, inkább folyamatban gondolkodom, ami Uránváros nagy részét lefedi. Úgy gondolom nincs különbség a városrészek között, mindenhol sikerül jó kapcsolatot kialakítani. Ahol már jobban ismernek, mert voltam náluk, ott persze egyszerűbb a munka. Ilyen a Pécsi Kulturális Központ, a Harmadik Színház, vagy ahova a gyermekem jár iskolába, a Kovács Béla Általános Iskola. A közösségi kapcsolatrendszer miatt hatékonyabb a munka is. Harmadik éve szervezünk nyári táborokat is Pécssett. Első évben a Balokány Ligetben található Pepita Kultúrtérben volt a táborunk. Csodálatos helyszín, Pécssett szerintem nincs is olyan munkahely, ahonnan rálátni egy tóra. A köztudatba bulihelyszíneként épült be, hiszen a 80-as és 90-es években diszkóként üzemelt. A tóra épített színpadon pedig szabadtéri koncertek voltak. A pécsi Zöld Körnek köszönhetően fel lett újítva a létesítmény. A hely adottságait a régi tradíciókkal megőrizve, újból használható az épület. Mellette a tó és a park remek helyszín a mi tevékenységünkhöz. Egy hetes volt a tábor, rengeteg tapasztalatot szereztünk. A város egész területéről jöttek gyerekek a 6-12 éves korosztályból. Nehéz volt elindítani, mert akkor még nem ismertek eléggé minket. Azt gondolják elég sokan, hogy milyen egyszerű egy nyári gyerektábor megrendezni, de ez nem így van. Második évben már a Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar adott otthont a tábornak. Egyszerűbb volt a szervezés is, tanultunk az előző évből. Kihasználva az egyetemi belső levelezés előnyeit, több mint hatezer dolgozót szólítottunk meg, így célzottan több résztvevőnk volt már. Öt hétre hirdettük meg a nyári napközit, teljes sikerrel. Annyira sikeres volt, hogy még két hetet kellett szerveznünk pluszban. A harmadik évben már mondhatom, hogy visszajártak hozzánk. Növelnünk kellett az önkéntesek számát is, mert turnusokként 30 gyerek volt itt. Látszik, hogy mennyire sikeres a program. Célrányosan, kisebb csoportokban választottam ki a segítő önkénteseket is. Egyből tréninghelyzetbe helyeztem őket, így láttam, hogy kinek milyen képességei vannak. Ezáltal könnyebben tudtam összepárosítani őket, hogy a megfelelő korosztályhoz kapcsolódjanak. Ezek az önkéntesek új játékokat is hoztak a fejlesztésbe. Klasszikus tábori játékokról beszélek, mint a számháború, az elbújós-megkeresős játékok. Ez így van jól, mert egymástól tanulunk és a jót érdemes befogadni a fejlesztésbe.

Hogyan változtatna, mivel fejlesztené Pécs közösségi életét?

A sportban nagyon sok lehetőséget látok. Magam is sportolok, benne vagyok egy kispályás focicsapatban. Régen a grundok kialakítása ilyen volt: egy ketreces, betonos focipálya, mellette pingpongasztalok. Kevés a terem, több csarnokot kellene építeni, vagy olyan fedett, de szabadtéri pályákat, ahol lehet a versenysporton kívül is sportolni, kikapcsolódni. Minden városrészben legalább kettő pálya vagy csarnok kellene. Erre nagyon jó példa a Szilárd Leó park. Itt a gyerekek biztonságban érezhetik magukat, hisz mellette van a Pavilon Café, ahol a szülők le tudnak ülni egy kávéra és mellette vigyázhatnak távolról a gyerekekre. Több ilyen terület kellene a városban. Régebben működött a Poldi Bácsi Program, aminek keretében egy parkőr felügyelte a tereket. Tisztaság és rend volt akkoriban. Ez most is lehetne. Legyen egy rendszeres felügyelet, akár reggel nyolctól este nyolc óráig, hogy az ott játszó gyerekek egyrészt biztonságban érezzék magukat, másrészt ne rongálják a környezetüket. Alulról szerveződő programokra van szükség, a közösségek tudják, hogy mi a jó nekik. A szülők így bátrabban engedik le a gyermekeiket a játszóterekre, ha ezek a feltételek adottak. Most a szülők félnek leengedni őket, mert azt hallom, hogy mennyire másak a körülmények, mint az ő idejükben. Mi, a kulcsos gyerekek tábora, a grundokon nőttünk fel, engedjük ezt a generációt is oda. A problémát ebben látom, hogy minket leengedtek a szüleink, de mi nem engedjük le a gyerekeinket. Persze most általánosítok, de ezen azért kellene változtatni.

Az élményzóna szempontjából egy hosszú távú tervem van, amit még Erdélyben, Szovátán láttam. Ez egy magasépítésű nyílt tér, úgynevezett nyitott szín. Itt magaskötélpályás elemekkel lehetne dolgozni, természetesen biztosítva, ellenőrzött körülmények között. Együttműködésre épülő, társas támogatásos, bizalomfejlesztő játékok jöhetnének szóba. Ez már jóval túllép a komfortzónán, néhányuknál már a pánikzóna határát feszegeti. Ennek ellenére nagyon nagy élmény lehetne a résztvevőknek. Ezt természetesen mind a négy alapelembe be lehet tenni, ami az élménypedagógia része. Szeretném minél több pedagógussal megismertetni az élménypedagógia módszertanát, szeretnék minél több gyereknek élménydús programot szervezni

Én ebben látom a jövőt.

Hunka Ibolya

Hunyor Foltvarró Kör
csoportvezető

Köszönjük, hogy elfogadta felkérésünket. Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Nem vagyok tüke pécsi, Budapestről költöztem a városba. Tudatos választás volt ez a költözés, Pécs élhetősége miatt döntöttem így. Mindent megad, amit egy város adhat, fellelhető a kulturális élet sokszínűsége. Az élet sokkal nyugodtabb itt, mint a fővárosban, egy emberi léptékű városnak gondoltuk, azért telepedtünk le Pécsen. Szeretek itt élni.

Milyen pozitívumot és negatívumot tudna mondani a pécsi életről?

A város abszolút befogadó, semmilyen negatív dologgal nem találkoztam. Azt szeretem benne, hogy gyalog bejárható, nincsenek nagy távolságok. A fontos dolgok koncentrálódnak középen, a belvárosban. Szeretünk színházba, koncertekre járni a párommal. Mindenféle zenét el lehet érni itt, nekem személy szerint a jazz a kedvencem. A szabadtéri rendezvényekre is szívesen eljárunk.

Egy valamiben csalódtam ez ideig: mindig is azt hittem, hogy Pécsen jó a levegő. Mivel manapság már nincs is olyan nagy ipari szennyezés nem is értem, hogy mitől nagy időnként a légszennyezettség. Nagyszokón lakom, ami a Mecsek alja, ott is jobb levegőnek kellene lenni, de még sincs az.

A Hunyor Foltvarró Körben betöltött szerepe Uránvároshoz, a Pécsi Kulturális Központhoz köti. Milyen céllal jött létre a csoport?

Igen, itt van a foltvarró csoportom immár 18 éve. 2001-ben lettem csoportvezető, akkor még a volt Tiszti Kaszinó épületében kezdtük el a működésünket a Színház téren, a Pécsi Nemzeti Színházzal szemben. Van olyan, aki azóta is a csoport tagja. Most már a csoport nagy része a saját tanítványaimból áll, mert időközben elkezdtem tanítani is. Az egyik csoportunk Stúdió MI országos versenyt is nyert. Örülök, hogy a tanítványok többre vitték, mint én. Személy szerint nem vagyok az a kiállító típus, inkább abban segíték a többieknek, amiben csak tudok, időnként csak iránymutatás kell nekik.

Milyen kapcsolata van a többi várossal?

A kulturális rendezvényeken kívül nincs más kötődésem. Leginkább a belvárosi programokra vagy a Zsolnay Kulturális Negyedbe látogatok. Emellett a Dr. Stark András filmklub rendezvényeire járok az Apolló moziba minden hétfőn. A többi szabadidőm mind a családomé, mivel nyolc unokám van így, ha összejön az egész család akkor akár 14-en is ülünk egy asztalnál.

Hogyan került kapcsolatba a foltvarrással?

Nagymamám egy igazi varrónő volt. Édesanyámnál már elmaradt ez a hagyomány, mivel az ilyen szokások gyakran egy nemzedéket átugranak. Édesanyám azt szerette volna, hogy egy becsületes foglalkozásom legyen. Mivel kovács nem lehettem, mint az apukám, beadtak az 5+1 -es reformiskolába, ami azt jelentette, hogy 5 napot tanultunk, szombaton meg varrtunk. A szombat ekkor még nem volt szabadnap. Amikor leérettségiztem varrásból, megfogadtam, hogy soha többet nem fogok tűt venni a kezembe. Nemsokra rá megszületett első gyermekem, és akkor rájöttem, hogy én szebb ruhát is meg tudnék varrni, mint amit akkoriban a boltban árultak, így újra elkezdtem a varrást.

Egyszer csak találkoztam egy foltvarrós cikkel a Nők Lapjában, ami annyira megfogott, hogy egyre jobban elkezdtem érdeklődni a foltvarrás iránt. A Magyar Foltvarró Céh most 30 éves, Debrecenben alakult és Dolányi Anna alapította meg. Az ő könyve a Pillangós könyv vagy Kék könyv, a foltvarrók bibliája. Amikor két barátomtól is megkaptam ezt a könyvet ajándékba, akkor az már jelentett valamit. Elkezdtem keresni olyanokat, akik ezzel foglalkoznak. Így eljutottam a Tündérújjak nevű csoporthoz és elkezdtem hozzájuk járni. Most már 25-26 éve varrok. Elmentünk Barcelonába egy nagy európai kiállításra, ahol megismertem Aczélosné Solymár Magdolnát, aki valahogy meglátta bennem, hogy jó leszek csoportvezetőnek. Így ér össze a dolog. Négy éve volt egy nagyon sikeres országos kiállításunk a Zsolnay Negyedben, amelynek a témája a Zsolnay volt. Ezek után választanom kellett, hogy a tanítványaimat pártfoglalom tovább vagy az egész csoportot. A tanítványokat választottam, de később megkerestek, hogy az egész foltvarró csapatot egyben vegyem át. Mára a létszám 50 fő felett van, és négyféle csoportot képviselünk: táskások, takarósok, apró-cseprősök és faliképesek. Ez nem azt jelenti, hogy a faliképes nem varr takarót, de amit valaki életében először készített, olyan lesz. Én például ágytakarót varrtam, „takarós” is lettem. Minden évben egyet meg is tudok varrni, amit kézzel tűzök. Szétosztott tehát a csoport, legtöbbször vannak a táskások, mert sokan szeretik a divatot és a funkcionális dolgokat. Rám ez nem jellemző, én olyan középutas vagyok. A falikép nekem kilóg esztétikailag a sorból, mert annak mindenképp szólnia kell valamiről. Felfejlődünk annyira, hogy a létszámmal valamit tenni kellett, és így lett négy frakciónk. Két frakció jár egyszerre egy héten a másik két frakció a másik héten, és egy hónapban egy nap mindenki egyszerre vesz részt a munkában.

Milyen rendezvényen keresztül tudják bemutatni a lakosságnak a munkájukat?

Minden évben rendezünk kiállítást. Az első kiállítást még a Vasutas Művelődési Házban rendeztük meg. Ez egy nagyon kicsi kiállítás volt. A kiállításon tanítunk is, minden frakcióból van egy valaki, aki bemutatja a területét. Emellett hívunk egyéb kiállítókat is, például könyvtárakat és anyagbeszállítókat, mert sokan igénylik, hogy saját kezükkel megfogják, megtapintsák az alapanyagokat. A rendezvényen közel 200-an veszünk részt minden évben. Mindig van egy téma, ami alapján elkészülnek a kiállítási darabok.

Régen a varrónap csak a vásárlásról szólt. Az országban először mi kezdtük el, hogy tanítunk is ezeken a napokon. Idén egy plusz programmal is kedveskedünk a vendégeknek, meghívtuk a Sze-

niór Örömtánc csoportot, hogy tartsanak bemutatót. A gyerekeknek is készülünk mindig valamilyen érdekes programmal a gyereksarkunkban.

Milyen egyéb rendezvényt szerveznek?

Vannak például nyári táborok azoknak, akik betegség miatt nem tudnak utazni. Ez egy háromnapos rendezvény a Pécsi Kulturális Központ Patacsi Művelődési Házában, ilyenkor sütünk, főzünk is. Egy napra előadót is hívunk. Emellett mi is járunk az országba különböző táborokba, ahonnan elhozzuk a különböző tudást.

Jó kapcsolatot tartunk, szoros az együttműködésünk a Civil Közösségek Házával. Vannak közös tagjaink, akik mindkét csoportba járnak. A Szivárvány Gyermekeházban működik a csoportunk, jól érezzük itt magunkat. Lenne kapacitásunk például kismamáknak varrótanfolyamot tartani, de nem tudjuk a valós igényeket.

Hogy képzeli a foltvarró csoport jövőjét?

Jó irányba haladunk, szeretnek jönni a tagok az órákra. A családom mögöttem áll, és ez kell ahhoz, hogy így tudjak dolgozni. Sokan vagyunk, de azért időnket felveszünk egy-két új tagot. Az új belépő két-három alkalom után el tudja dönteni, valóban neki való-e ez a tevékenység.

Mi a szerepe a kézimunkának az ember életében?

A kézimunka az mindig csak kézimunka lesz. Tizenöt méterről meg lehet különböztetni egy kézit egy gépi munkától. Sokan mondják, hogy a kézimunka egyfajta mazochizmus. Amit minden nap használunk azt elegendő géppel készíteni, de amit a falra teszünk, amit ajándékba adunk vagy ünnepeken használunk az szebb, ha kézzel készítjük. Van olyan, aki miután elkezdett hozzánk járni, csak géppel volt hajlandó varrni, de én akkor is megtanítom neki a kézi varrást, mivel így teljes ez a tudás.

Miért jó a manuális munka az embernek és van-e értéke a társadalmunkban?

Manapság nincs még igazi értéke ennek a munkának. Sokan nem becsülik meg, csak keresetkiegészítésnek tartják. És az ötletéről és a lélekről még szó sincs, ami szintén az alkotás része. Én nagyon szeretek varrni, engem teljes mértékben megnyugtat. Az emberi boldogsághoz a kézzel végzett munka elengedhetetlen.

Kövesi Mária

Pécsi Kulturális Központ, Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
igazgató, önkormányzati képviselő

Tüke pécsi, egész karrierje Pécs városához köthető, különböző beosztásokban dolgozott, jelenleg a város mondhatjuk második legnagyobb kulturális szervezetének vezetője, egyben Pécs város közgyűlésének képviselője is. Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Nagyon szeretem ezt a várost, el sem tudnám képzelni máshol az életemet. Szeretem azt a pezsgést, amit a város kínál. Tősgyökeres pécsi vagyok, Pécsen születtem, 59 éve itt élek. Bár kertvárosi lakos vagyok, de mint a Pécsi Kulturális Központ igazgatója az uránvárosi városrészben van a székhelyem, itt dolgozom.

Miért jó és miért nem jó itt élni?

Az itteni életben az a jó, hogy rengeteg programlehetősége van a pécsi lakosoknak. Egy felmérés szerint az év minden napjára jut egy kulturális vagy sport program a városban. A buszközlekedés nagyon jó, gyorsan el lehet jutni a város minden területére. Szépek a zöldterületek és gondozottak a virágágyások. Megfigyelhetjük a parkok felújítását, azonban az útburkolat minősége javításra szorul.

Az itteni életben az a rossz, hogy az emberek nem ismerik egymást, még egy lépcsőházon belül sem. Nem tudják, hogy kik laknak a szomszéd lakásban. Eltérő életritmusban élnek az emberek, máskor indulnak dolgozni és más időpontban érkeznek haza, így nem találkoznak és nem kommunikálnak egymással. Ezen az állapoton jó lenne változtatni, a lakókat közelíteni egymáshoz, például szomszédünnepek szervezésével. Uránvárosban több hasonló esemény is megrendezésre került. 2017 őszén a Kőrösi Csoma Sándor utcába újonnan kialakított parkolóhelyeket adták át, a rendezvény keretében a környéken élőknek lehetőségük volt találkozni egymással.

A Pécsi Kulturális Központ, mint a város egyik legnagyobb kulturális szervezete, számos telephellyel rendelkezik Patactól Szabolcsfaluiig, Uránvárostól Kertvárosig. Mit jelent számára ez a sokrétűség? Mennyire tud ezen városrészek kulturális életének szerves része lenni?

A Pécsi Kulturális Központ minden egységének egyedi funkciója van. A két legnagyobb intézmény a Nevelési Központból kivált Apáczai Művelődési Ház, illetve a székhelyként használt úgynevezett Szivárvány Gyermekház. Teljesen eltérő minden pécsi terület lakossága, emiatt nehezebb programokat rendezni. Amiről a szervezők úgy gondolják, hogy az egyik helyen jól működik, az a másik helyen nem olyan látogatottságú lesz, mint ahogy elképzeltük. Az okozza a legtöbb problémát, hogy sok esetben egy időben vannak programok a különböző telephelyeken és bonyolult a kollégákat úgy koordinálni, hogy párhuzamosan minden helyen jelen tudjanak lenni.

Tizennégy évig dolgozott az Apáczai Művelődési Ház népművelőjeként, kulturális szakemberként. Milyen emlékei vannak ebből az időszakból?

Sok csoport tartozott hozzám, akik a szívemhez nőttek és most is örömmel vagyok velük. Nagyon büszke vagyok a break csoportra, velük nagyon jó a kapcsolatom. Egy másik közösség a Bacchus Borklub, akikkel szintén rengeteg közös programunk volt, például borversenyeket szerveztünk együttes erővel. A közös munka idején fejlődött ki a városi borverseny példaértékű színvonalúvá. A Nyugdíjas Klubbal is nagyon sok programot valósítottunk meg, nyugdíjas találkozókat, illetve városi nyugdíjas programokat. Annak idején népdalos programok is voltak Várnai Feri bácsival. Ezeknek a kluboknak a menedzselése nagyon pozitív élmény volt számomra és bízom benne, hogy számukra is.

Mennyire voltak népszerűek ezek a programok?

Korosztályfüggő, hogy az egyes csoportok milyen életkorú embereket vonzanak. A break elsősorban a fiatalabb korosztályt érdekelte, bár a jelenlegi csoportban 40 év feletti is vannak. A borklubos tagok, az idősebb, nyugdíjas korosztályból érkeznek, de folyamatosan sikerül bevonnai a fiatalabb kertbarátokat, szőlőtermelőket is. Számomra az volt a legpozitívabb élmény, amikor azt tapasztaltam, hogy nem csak a havi foglalkozásokon találkoztak, hanem szívesen segítettek egymásnak a szőlőföldeken, a borok palackozásánál. A tagokból mára már egy nagyon jól működő közösség alakult ki.

Említett több régi programot, ezeket talán most leginkább az uniós támogatásból finanszírozott kertvárosi Tudásexpressz programsorozat fogja össze. Kik ezen programok célközönsége? Milyen visszajelzéseket tapasztalnak a Tudásexpressz programjainak vonatkozásában?

A célközönség a 18 év feletti korosztály. Az érdeklődés eddig megfelelő, a részvételi arány jó, a projekt elvárásait teljesíteni tudjuk. Az eddigi tapasztalatom az, hogy van érdeklődés a Tudásexpressz programjairól és szerintem ez a jövőben is hasonlóan alakul. A figyelmet akkor tudjuk fenntartani, ha érdekes programelemeket tudunk beépíteni a Tudásexpressz rendezvényekbe.

Az Apáczai körtértől távolodva, a Tolsztoj utcában található a Pécsi Kulturális Központ egyik művelődési háza, amely egyben az önkormányzati körzete is. Említette, hogy a közelmúltban volt egy nagyobb rendezvényük, a Honvéd téri napok. Milyen az érdeklődés az ottani rendezvények kapcsán, mennyire mozgatja meg a tradicionális régi kertvárosi lakókat a művelődési ház programkínálata?

A 13. Honvéd Téri Napok volt a legsikeresebb az eddigi Honvéd Téri Napok közül. Rengetegen voltak ezen a szabadtéri rendezvényen. Úgy gondolom, hogy a többi program is sikeres lehet, ha van egy jó szervező a házban, aki olyan programot kínál, ami az emberek érdeklődésére számot tart. Új programokat indítottunk a Pécsi Kulturális Központ Apáczai Közösségi Házban, a Tolsztoj utcában, például baba-mama klubot a kisgyermekes szülőknek. Ezek a gyerekjátós foglalkozások a létszám adatok

alapján azt mutatják, hogy hiánypótlóak Kertváros ezen részén.

Elsősorban idősebbek laktak a környéken, akiknek a házát idővel megöröklik vagy eladják és fiatal családok költöznek a házakba. Ennek az a következménye, hogy több gyermekprogramot kell szerveznünk. Nagy sikere volt eddig minden évben a templomi hangversenynek. Az idősebbeknek a KertÉsz Civil Közösség is rendszeres szervez programokat a Pécsi Kulturális Központ Apáczai Közösségi Házban, a Tolsztoj utcában, igyekeznek az ott élőknek is programot adni, olyat, ami a korosztály érdeklődésére számot tart. Az említett civil szervezet feldolgozza a településrész történetét. A KertÉsz Civil Közösségben vannak, akik felkészülnek egy-egy témából és olyan információkat adnak át, amelyek nagyon hasznosak az érdeklődők számára, például előadást tartottak a pénz történetéről a háború után. Feldolgozzák az ottani lakók történetét, külföldi élménybeszámolókat készítenek és az ifjabbakat is próbálják bevonni a programjaikba.

A sportnak van-e szerepe a közösségfejlesztésben? Sportprogramok mennyire tudnak megjelenni a Pécsi Kulturális Központ programkínálatában?

A sportnak nagyon nagy jelentősége van a közösségfejlesztésben. Az Apáczai Művelődési Ház sportegysége és uszodája a Pécsi Kulturális Központhoz tartozik. A sportegységek kihasználtsága miatt – sportklubok, iskola – a lakosság felé nehezebben nyit. A break az egyik legkeményebb sportok egyike, amely a Művelődési Házban működik. A felnőtt hölgyek részére aerobik foglalkozást tartunk, illetve a kicsiknek néptáncoktatással próbálkozunk.

Székhelye a volt Szivárvány Gyermekházba került, ahol a Pécsi NépmesePont pályázat szakmai vezetője is. Kiket várnak a NépmesePont pályázat kapcsán és milyen programokra számíthatnak az érdeklődők?

A program első részében tíz általános iskola és egy óvoda vesz részt a pályázatban. Nekik tartunk különböző foglalkozásokat. Drámapedagógus, pedagógusok és népmesemondó dolgozik a gyerekekkel. A program keretében élősavas mesemondásra, kreatív foglalkozásokra, népmesékhez történő illusztrációk készítésére, mesejátékok eljátszására és egyéb szakmai programokra kerül sor. Bizom benne, hogy a nagyközönség felé is tudunk nyitni és a többi iskola és óvoda is igénybe veszi a szolgáltatásunkat.

A népi hagyományok ápolása mindig is fontos feladata volt a Pécsi Kulturális Központnak. Ezt megelőzően a népi hagyományok ápolása mennyire képezte az intézmény feladatának részét?

Szoros együttműködésben dolgozunk a Mecsek Táncegyüttessel, akiknek székhelye a Pécsi Kulturális Központban van. A másik népi hagyományokkal foglalkozó intézményünk a Berze Nagy János Alapfokú Művészeti Iskola, ahol tánctanítás, népi mestersegek és népzene oktatás folyik. Ezek kellőképpen alapot adnak ahhoz, hogy a népművészettel kapcsolatos feladatainkat segítsék.

Szinte minden városrészben jelen vannak valamilyen formában. Milyen a kapcsolat a helyi közösségekkel, a helyi kulturális civil szervezetekkel?

Van olyan városrész, ahol nehezebb a feladatunk, de azt gondolom, hogy jó úton haladunk. A szabolcsfalui bányász közösség teljesen eltérő, mint a belvárosi, a kertvárosi vagy az uránvárosi csoportok. Azt gondolom, hogy minden városrészben kell olyan ember, aki megtalálja a közösségekkel és a lakosokkal a közös hangot. A hétvégén volt egy szüreti felvonulás Szent Mihály napja alkalmából, előtte főzőverseny volt és éjfélig bál. Célunk, hogy valamennyi városrészben jó kapcsolatot alakítsunk ki a helyi szervezetekkel, s tevékenységünket velük összhangban végezzük a közművelődés szolgálatában.

Melyek azok a társadalmi rétegek vagy korcsoportok, akiket a legkönnyebb, illetve a legnehezebb megmozgatni?

Ez attól függ, hogy milyen programról beszélünk. Egy zenés és táncos mulatság a fiatalabbakat és a középkorosztályt is vonzza. Egy egészségügyi felvilágosító vagy szűrő rendezvényre az idősebbek látogatnak el szívesebben. Míg gyerekprogramokra a kisgyerekes családok jönnek. A filmvetítésekre a fiatalabb korosztály érdeklődik. A boros tematikájú rendezvények a középkorosztályt és az idősebb korosztályt szólítják meg. A lényeg, hogy mindenki megtalálhatja nálunk a számára legérdekesebb programot.

Közel két évtizede része Pécs város kulturális életének. Milyen változások zajlottak a kulturális életben az elmúlt két évtizedben? Pezsgőbb lett vagy visszaesett? Vannak olyan programok, amik hiányoznak a városból?

Jó lenne, ha nem belvárosközpontú és Zsolnay Negyed központú lennének a programok megvalósításának helyszínei, hanem az Uránváros adta helyeket is jobban bevonnánk a megvalósításba. Ehhez forrásokat keresünk és próbálkozunk új programok megrendezésével.

Kertvárosban vagy Uránvárosban kültéri programokat is szervezünk, ezekre a rendezvényekre szívesen eljönnek az ottlakók. A Bányásznapi programot is kitelepítettük a Szilárd Leó Parkba, míg a Honvéd Téri Napokat is azért találtuk ki, hogy a régi Kertvárosnak is legyen olyan programja, ami odavonzza az ottlakókat, hogy ne kelljen a Bevárosba bemenniük a szórakozásért. Ezt jól szolgálja a Kertvárosi Nap is, az újabb kertvárosi részen. Ezeknek is részesei vagyunk. Próbálunk olyan programokat szervezni, amik kimondottan az ottlakóknak szólnak, amik régebben nem igazán voltak.

Miben látja a változás szükségét Pécs város kulturális életében? Min változtatna és hogyan tenné ezt?

Pécs városának nagyon fontos a kultúra, hiszen a kultúra fővárosa volt. Minél több programot kell olyan helyszínekre vinni, ahol eddig kevésbé látogatottak voltak a művelődési házak programjai és minél többet kell megmutatni a tevékenységünkökből. Jó lenne, ha minél több szakemberrel tudnánk

együtt dolgozni. Kevés olyan hozzáértő van a városban, aki kimondottan ilyen végzettségű képzéssel rendelkezik, ezért a képzés is nagyon fontos lenne. Az intézményegységek felújítása, a fűtésrendszerek korszerűsítése, illetve a felszereltség bővítése is egy hangsúlyos eleme a jövő feladatainak.

Mivel tudna hozzájárulni ezekhez a változásokhoz?

Az előbb említett hiányosságokat jelzem a különböző fórumokon, illetve megpróbálunk pályázatokon olyan anyagi lehetőségeket keresni, ami ezt segíti. Források, új ötletek és sok-sok ember véleménye szükséges még ehhez.

Lóki Zoltánné Éva

Varázspálca a Radnóti Úti Óvodásokért Alapítvány
kuratóriumi elnök

Mit jelent számára pécsi lakosnak lenni?

Bár nem pécsi születésű vagyok, mégis Pécs az én hazám. Sokfelé jártam a határon túl is, mégis úgy érzem, Pécsnek varázsa van. Minden utca, minden ház, minden tér mesél. A történelmi belváros a szívem csücske, talán már nosztalgiazom, de magával ragadók a régi házak díszítései, a formák, egy kicsit megállt az idő ebben a városrészben. Az Uránvárosi részt a dinamizmusáért szeretem. Valamikor, rövid ideig laktam itt, azóta sokat fejlődött, rá is fért, szívesen emlékszem az akkori játszóterekre, a régi hintákra, a fiatalságotat juttatja eszembe.

Nagyon szeretem a kulturális programokat, havonta járok színházba, a „mi Nemzetünk”-be, és kiváló programok vannak a Kodály Központban, a Zsolnay Negyedben. Mindhárom helyszín széles célközönséget vonz, teltházas programokkal.

Mi a jó és mi a rossz az itteni életben?

Mindenkinek van véleménye az itteni életéről, ha kimondja, ha nem. Én igyekszem a jót meglátni mindig ott, ahol vagyok. A Mecseken lakom, a belvárosban nőttem fel, a munkám 26 éve Uránvároshoz köt. Mindhárom hely hozzám nőtt, velem együtt változtak, mégis mind szeretem. Amit nem szeretek, az a parkolás, a fizetős parkolás. Az éves parkolóbérleteket olcsóbbá tenném, az eseti díjat nem.

Miben látja a helyi közösség aktivitásának titkát/az aktivitás hiányát?

A helyi közösségeknek meg kell ismerniük egymást, egymás munkáját, az összekapcsolódási pontokat. Nyitott kapukat kell létrehozni, ahol találkozási pontok vannak. A közösségépítés nem lehet életkor és tevékenység függvénye. Az évek óta óvodánkban végzett szülői elégedettségvizsgálat eredménye szerint több közös programot, eseményt, rendezvényt igényelnek a családok, amire nyitottak, a szervezéstől a lebonyolításig hajlandók részt venni. Ahol nincs cselekvési kedv, ott az információáramlás nem megfelelő. Ezen kell változtatni az infokommunikációs eszközök segítségével.

A Varázspálca a Radnóti Úti Óvodásokért Alapítvány kuratóriumi elnökeként, kérem mutassa be a civil szervezet célját és tevékenységét!

Alapítványunk a „Varázspálca a Radnóti Úti Óvodásokért Alapítvány” 2008 májusában jött létre szülői kezdeményezésre, mely hatékonyan támogatja az óvodában folyó szakmai munkát, az óvodai feltételrendszert és a gyermekeket körülvevő környezet kialakítását. A kuratórium a hatályos jogszabályok, és az Alapító Okirat alapján végzi tevékenységét: oktatási és szociális (és egyéb) tevékenységet. Alapítványunk céljai megegyeznek örökös zöld óvodánk törekvéseivel, céljaival:

Támogatja a gyermekek egészséges, kiegyensúlyozott, sokoldalú fejlődését, fejlesztését és a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, a tehetségcsírák felismerését, gondozását. A sokoldalú ismeretek elsajátításához szükséges információk és tárgyi felszerelések biztosításához anyagi segítséget nyújt. Segíti a helyi társadalmat fejlesztő tevékenységeket, programokat és segíteni kívánja az óvodai nevelőmunka fejlesztését, a helyi program cél- és feladatrendszerének teljesülését. Támogatja az óvodapedagógusok szakirányú képzését.

Óvodánk pedagógiai programjának sajátossága, hogy a környezeti nevelés alapján működik, és erre építkezik az összes pedagógiai teendő, amelyben közreműködnek regionális szervezetek, óvodák, iskolák, és kiemelt szerepe van a szülői közösségnek is. Programok anyagi háttérét finanszírozzuk, a hozzánk járó gyermekek fejlesztéséhez szakkönyveket, fejlesztőjátékot szerzünk be, az esztétikus környezet kialakításán is sokat dolgozunk. Közösségi társadalmat fejlesztő nyílt rendezvényeink: őszi terményfesztivál, farsang, gyereknap, ballagás, óvodaváró nyílt napok, pályázati megvalósítások. A civil szervezetekkel jó kapcsolatot ápolunk, együttműködünk. Az óvodapedagógusok szakmai fejlesztéséhez szakfolyóirat éves előfizetését, szakkönyvek vásárlását, tanfolyami költségeket finanszírozzuk. Évek óta támogatjuk a nagycsoportosok erdei iskolai programjait. Adventi időszakban „cipősdoboznyi szeretet” gyűjtést szervezünk a rászoruló gyerekeknek.

Óvodánk és alapítványunk célja a családos programok szervezésével a közösségépítés, hiszen a közös élmény összeköt, összekovácsolja a különleges bánásmódú gyerekeket a többségi óvodásokkal. Óvodánk alapítványa folyamatosan reagál a helyi és globális környezetében történő főbb eseményekre, képviselői által igyekszik aktívan részt venni a közéletben, széles bázist biztosítani a környezetvédő programokban. /virágosítás, madárvédelem, fa és növényültetés, szemétszedés / Azonosítjuk partnereinket – „Zöld kapocs”- kapcsolataink elmélyítésére törekszünk. A szülők aktív résztvevői, együttműködő partnerei kezdeményezéseinknek, rendezvényeinknek. Keressük az együttműködést és a továbblépés lehetőségeit.

Szabó Sándor

Mecsek Táncegyüttes
elnök

Szekszárdon született, most Pécssett él. Mesélne a gyermekkoráról és arról, hogy mikor költözött Pécsre?

A szüleim bátaszékiek, így igazából Szekszárd csak a születési helyem, de nem éltem ott. Bátaszékről egészen kicsi koromban, 2-3 évesen költöztünk Pécsre, mert édesapám mozgonyvezető szeretett volna lenni és itt volt lehetősége megvalósítani az álmát. Akkor még Uránvárosban laktunk. A nővéremmel abban az időben, kiskorú korunkban kezdtünk el táncolni Wéber Gizi néninél. Mivel túl kicsi volt a lakásunk és édesapám a MÁV-nál dolgozott, így átköltöztünk egy MÁV bérházba, ezáltal egy teljesen más közösségbe kerültünk bele. Sok család lakott ott, így nagyon jó programokon tudtunk részt venni. Igazi grund gyerekkorom volt: fociztunk, korcsolyáztunk. Nagyszerű életet élhettünk ott, de a tánc miatt ki kellett járnom a 39-es Dandár úti iskolába. Egészen nyolcadikos koromig jártam Gizi nénihez, akit a mai napig nagyon szeretek és tisztelek. Édesapám azt szerette volna, hogy gépész legyen belőlem, így nem örültek neki, hogy a budapesti Balettintézetbe akartam jelentkezni. Oda nem is vettek fel egyébként, mert még túl kicsi voltam. Végül a Zipernowsky Károly Műszaki Szakgimnáziumba mentem. Nem mondom azt, hogy haszontalan időszak volt, de nagyon nem érdekelt ez az egész. A tanárok hamar rájöttek arra, hogy én inkább a tánc felé hajlok, és fel is tették nekem a nagy kérdést, hogy miért mentem oda. Végig csináltam ugyan a képzést, de az érettségi után felvételiztem az Állami Népi Együttesbe és a sors úgy hozta, hogy azzal a Balettintézetben néptáncszakon végzett évfolyammal kerültem be, akikhez anno felvételiztem, de a korom miatt nem vettek fel. Ők tanult néptáncosok voltak, én pedig egy amatőr, feltörekvő „tehetség”. Fel is mentem Budapestre a szüleim nagy bánatára, és az Állami Népi Együttesben táncoltam 7-8 évet. Ez egy izgalmas szakasza volt az életemnek. Akkor még nem volt megélhetési szakma a tánc, gyakorlatilag elég szegényesen éltünk, hiszen felmentem Pestre kevesebb pénzért, albérletet fizetni. De imádtuk a táncot. Meg kellett oldani ezt az anyagi nehézséget, így kezdtünk el tanítani. Mi is fejlődünk közben folyamatosan, elvégre nagyon jó mestereink voltak. Eljutottunk Erdélybe is, ahol magunkba szívtuk az ottani kultúrát és nagyszerű emberekkel ismerkedtünk meg. Innentől kezdve már nem volt visszaút, a tánc lett az életem. Az élet ettől függetlenül nem áll meg, családot kellett alapítani. Rózsás Terkában találtam meg azt a társat, aki mindvégig mellettem állt és támogatott. Két csodálatos fiunk született és eljött az az idő, hogy a művész élet már nem volt elég ahhoz, hogy fenntartsam a családomat. Kapóra jött, hogy Pécssett éppen néptáncvezető váltási időszak volt és nem találták meg azt a személyt, aki fel tudott volna karolni egy nagy néptáncegyüttest. Egy régi barátom keresett fel és invitált, hogy jöjjenek vissza Pécsre. Nem sokkal azelőtt értünk vissza a családommal egy amerikai turnéről. Többször is voltam egyébként kint tanítani, többek között Los Angelesben is, ezáltal tudtam, hogy kint is megállnám a helyemet. Ettől függetlenül Magyarországot választottuk és ezt azóta se bántuk meg. A barátom,

Donáczi Károly (Charlie) invitálására meg is érkeztem Pécsre és megkaptam a KISZÖV Táncegyüttes vezetését. Mivel jó helyről jöttem és nagyobb tudással rendelkeztem, mint az átlag, csak úgy özönlöttek az egyesületbe a táncosok Baranya megyéből és a környék egyéb kisebb együtteseiből. Bőséges időszak volt ez, volt, hogy 30-40 pár volt a KISZÖV Táncegyesületben. Akkoriban az ország legjobb együttesei közé tartoztunk. Voltak sikerszámaink, amelyekkel fesztiválokat nyertünk és lehetőségünk volt bejárni Európát. Egy idő után sajnos itt is kevés volt a pénz, hiszen a gyerekek nőttek, ezáltal nagyobb volt a család anyagi igénye, így hát valamit ki kellett találnom. Elkezdtünk vállalkozni, de mivel abban az időben az ipari szövetkezetek éppen darabjaikra bomlottak, nem volt érdekük, hogy ezt az együttest egyben tartsák. A székhelyünk szépen elaprózódott, kiértékesítették, eladták. Akkorra már csak 5-6 pár maradt meg, a keménymag. Próbáltunk fellépéseket vállalni. Szép lassan a formációban lévő gyerekek is megnöttek, megházasodtak, férjhez mentek, és így ez az egész folyamat megállt. Innentől kezdve ugyan eljártam vidékre tanítgatni, de táncegyüttest már nem vezettem. Hosszú idő telt el ezután, vállalkozó lettem és nem hittem volna, hogy valaha még fogok foglalkozni a tánccal, de a Mecsek Táncegyüttes, az az együttes, ahol én táncolni kezdtem, kezdett tönkre menni. A gyerekek sorra abba hagyták a táncot és nem volt megfelelő képességű vezető sem. A megmaradt fiatal palánták felkerestek és a segítségemet kérték. Mivel az egész életem erről szólt, jó kapcsolataim vannak és a vállalkozásom is megtanított egy bizonyos életszerű szemléletmódra, nagy nehezen ugyan, de elvállaltam az elnöki posztot. Nehéz ügy, de az a jelszavam, hogy „Nincs lehetetlen, csak tehetetlen.”. Tényleg nehéz, mert a fiatalok már máshogy gondolkodnak, de ettől függetlenül jól kijövünk egymással. Vannak csalódások, de sikerek is. Bízom benne, hogy helyre tudjuk tenni az együttesnek a jövőjét.

Kérem kicsit emlékezzen vissza a régi időkre, amikor párhuzamosan futott a Mecsek és a KISZÖV Táncegyüttes! Meséljen a Mecsek Táncegyüttes múltjáról, jelenéről és jövőképéről!

Ennek az együttesnek a megalapítója Simon Antal volt. Az ő tehetségének köszönhetően a Pécsi Mecsek Táncegyüttes országos hírűvé vált és rendszeresen teltházas fellépéseik voltak a Pécsi Nemzeti Színházban. Antal egy nagyszerű közösséget hozott létre, az együttes életútja pedig egyenesen ívelt felfelé. Abban az időben kijutni Vietnámba vagy Kínába, hatalmas teljesítmény volt. Nekik ez is sikerült. Igen ám, de a tehetségének híre ment és felhívták Budapestre a Budapest Táncegyüttes művészeti vezetőjének. Innentől indult a kálvária az együttes életében, ugyanis mindig problémát jelentett az, hogy ki vegye át a stafétabotot. Ez egyébként ma is probléma. Nagyon fontos, hogy ha valaki egy együttes vezetését megkapja, az már a kezdetekkor rendelkezzen egy tervvel azzal kapcsolatban, hogy ki veszi majd át a helyét, ha szükséges. Nagyon nehezen tudnak lemondani erről a posztról az emberek, mert azt hiszik, hogy csak az ő nevükkel tud működni az adott szervezet. Ilyenkor bukik be pár év múlva az együttes. Itt is ez indult el. A múltból hozott hozadékokból próbáltunk építkezni. Én ebben az időben csatlakoztam be a táncosokhoz, mint kisfiú – először az utánpótlásba, később a nagyegyüttesbe. Nekem még volt alkalmam megismerni az alapító táncosokat. Ekkor egy olyan időszak következett, ahol a fő problémakör az volt, hogy ki vegye át az irányítást. Sajnos mindig van egy „okosabb”, aki azt hiszi, hogy többet tud az éppen aktuális vezetőnél. Van, hogy ez helyén való,

de van, amikor nem. Innentől kezdve elmérgesedett a helyzet, volt, aki átvonult a KISZÖV Táncgyűttesbe. A Mecsek Táncgyűttesben oktató nélkül maradtunk és Molnár Jánossal kezdtünk el gondolkodni azon, hogy kit hívhatnánk ide. A dombóvári gyerekekkel akkorra már kialakult egy jó kapcsolat, hiszen átjártunk a táncházaikba és végül közülük hívtuk át magunkhoz Bodai Józsefet. Ő egy testnevelőtanár volt, akinek szimpatikus volt a munkássága. Úgy voltunk vele, hogy pedagógus, így biztosan ért a gyerekek nyelvén, ezért elkezdtük bombázni, hogy jöjjön le Pécsre és tanítson minket. Nem volt könnyű, de az együttes olyan múlttal rendelkezett, hogy meglátta benne a kihívást és nem tudott nemet mondani a fejlődés útjának. Végül leköltözött Pécsre és ennek hatására Dombóvárról is nagyon sok táncos csatlakozott hozzánk. F fiatal emberek költöztek le Pécsre csak a tánc miatt. Akkor még a régi Bóbita Bábszínház székházában voltunk. Bodai Jóska tanítása új volt számunkra. Sajnos, mint már említettem is, mindig van valaki, akinek valami nem jó, nem tetszik. Na, ez voltam én. Azt gondoltam, hogy nekem még több járna. Amikor elkezdtem Budapestre járni észrevettem, hogy ott nagyobb élményben van részem, mint itthon. Kérdéses volt, hogy hogy adagoljuk be itt, hogy fent többet tudnak úgy, hogy közben a viszonyunk se mérgesedjen el. Aztán az egyik próbán Jóskánál elszakadt a cérna, amikor engedetlenül többet táncoltam, mint kellett volna. Azt mondta, ebben a közösségben erre nincs szükség, nem kell megosztó ember a csapatba és eltanácsolt. Charlie barátommal nem értettük, hogy miért nem jó, ha az ember csak jobbat és többet akar. Utólag azt mondom viszont, hogy jó döntés volt, hiszen az egység az sokkal többet ér, mint az, hogy egy ember felborítsa a rendet. Ekkor elmentünk a Baranya Táncgyűttesbe Vidákovics Antalhoz táncolni. Mivel volt táncos múltunk, nem volt nehéz beintegrálódni. Itt ismertem meg a feleségemet is. Viszont folyamatosan azon járt az agyam, hogy én nem a horvát táncokban akarok kiteljesedni, így elkezdtük felfedezni a lakócsai táncokat. Jellemző erre a táncra a csizmaverés, ami a horvát és a magyar tánc keveréke, hiszen a határ nem tud elválasztani egy tánc kultúrát. Ebben az időben kerültem az Állami Népi Együttesbe is.

Visszatérve a Mecsek Táncgyűttesre, azt Bodai Jóska szép sikerekkel vezette. Két generációt is felnevelt. Ekkor már Budapesten voltam, így annyira nagy rálátásom nincs erre az időszakra, de azt tudom, hogy jó volt az együttes. Ez most is látszik, mert akárhányszor van egy jeles nap az együttes életében, akkor az összes generáció megjelenik és igénylik, hogy felléphessenek. Jövőre is lesz egy ilyen eseményünk, ahol fellépnek a „régiek” is. Nagy örömmel jönnek, élvezik ezt a helyzetet, az egyesület pedig mutat nekik egy képet a jelenlegi helyzetéről, hogy most hol tart. Visszatérve, végül Bodai Jóska sajnos meghalt, így ideiglenesen Völgyi Gyula vette át a vezetést, de ő nem akarta ezt hosszú távon csinálni, így Molnár Jánoshoz került a stafétabot, de ő is folyamatosan keresett maga helyett valakit. Így lett Charlie a tánckarvezető, viszont az ő katonás stílusa a fiataloknak annyira nem tetszett sajnos, így végül menesztették. Utána jött Zalaegerszegről egy vezető, Török Sanyi, majd Gálber Attila (Glazu). Ez volt az aranykorszak. Közben felnövekedett Molnár Péter, a már említett Molnár Jánosnak a fia, aki óriási tehetséggel rendelkezett. Pont ezt a generációt tanítottam, miután visszajöttem Pécsre. Peti elment Szombathelyre – ez már nem olyan régmúlt története, pár éve történt – és az a csapat, amiről most beszélünk, abbahagyta a táncot. Hullámvölgybe került az együttes.

Ekkor még Molnár János próbálta kézben tartani a dolgokat, de már látszott, hogy nem az a hozadéka a dolognak, aminek lennie kellene. Ez be is igazolódott, és János le is mondott egy idő után. A Mecsek Táncegyüttesnek a legnehezebb korszaka itt kezdődött, ugyanis ott maradtunk táncos és oktató nélkül. Infrastrukturális hátrányban is vagyunk. Nagyon sok a feladat, de nagyon szép is, hiszen, ha ebből fel tudunk állni, akkor a régmúlt hírét és értékét tovább tudjuk vinni. Ezt majd a jövő eldönti.

Ha minden a rendelkezésére állna – akár anyagi, akár bármi más feltétel -, hogyan képzelné el a Mecsek Táncegyüttes jövőjét?

Minden művészeti ág fejlődésen megy keresztül. Akármennyire vagyok én az autentikus folklór mellett elhivatott, nem csak az a jó. El kell ismernem, hogy ha kimegyek mondjuk Visába a mezőségi barátaimhoz, akkor az a világ is ugyan olyan szép, mint az itteni, ahogy az is, ha továbbmegyünk Gyimesbe, az ottani barátaimhoz. Ha ott vagyunk, érdemes részt venni az ottani öregek báljában. Ott magunkba szívhatjuk az ott élők közösségének életérzését. Ők még tartják a szokásaikat, ami nagyszerű dolog, hiszen bizonyos dolgokra még így, több mint 60 évesen is rá tudunk csodálkozni. A néptáncnak a hozománya az, hogy nem csak az autentikus folklór elemeit alkalmazza, a táncosnak lehetősége van alkotni és megálmodni a saját elképzeléseit. Aki szeret táncolni, annak az a szó, hogy „tánc”, mindent felülír, nem számít, hogy az az adott tánc az éppen néptánc, hip-hop vagy keringő. Például, ha elmegyek Kubába, örülök, hogy tudok salsázni egy kicsikét. Ha pedig próbálkozom vele, a kubaiak mosolyognak és látszik rajtuk, hogy boldogok attól, hogy próbálkozom az ő táncuk elsajátításával. Ez egy nagyon jó érzés. Visszatérve a kérdésre, álmodjunk nagyot! Legelőször is azt tudom mondani, hogy mindenki hozzon magával még egy embert az együttesbe. Ez nagyon fontos. Akkor tud épülni egy közösség, ha be tudom vonni az én baráti körömből azt a másikat, legyen az feleség vagy barát. Nagyon fontos, hogy ahova elhívom, ott tartalmasan töltsze az idejét. A mai világban, attól függetlenül, hogy okostelefonnal rohangálunk és az interneten keressük meg azt, amit régen könyvtárakban kutattunk, lehet olyan közösséget alkotni, ami egyben is marad. Olyan vezető kell, aki nyitott az új dolgokra, ám mégis hagyománytisztelő. Nagyon fontos, hogy a táncudásán kívül jó pedagógiai érzéssel rendelkezzen, értsen a mai gyerekek nyelvén. Egy 60 éves egy mai 20 éveset nem biztos, hogy oda tud kötni a próbaterembe. Mindenképpen az kell, hogy a nyelvezetét értsük a fiatalságnak. Töltsük meg tartalommal az ittlétét és szeressen ide járni. Ezt az embert kell megtalálni, aki képes erre. Honnan lehet mégis ilyen személyeket találni? Láthatjuk, hogy az egész világ fejlődik: napjainkban már a néptánc is kaphat önálló felületet a televízióban. Ennek köszönhetően követni tudjuk az országban a különböző együtteseket- hogy például milyen a debreceni, a jászberényi, a szolnoki, a budapesti formáció. Ebből a közegből kell megtalálni azt a vezetőt, aki már egy kicsit úgy érzi, hogy a jelenlegi közösségében már nem tudja megvalósítani önmagát. Ez lehet bárki, aki ide jön és a szépet keresi az együttesben. Én magam is azért küzdök, hogy egy olyan párt, egy olyan közösségből kiragadjak, akik véleményem szerint, ezeknek a feltételeknek meg fognak felelni. Ekkor én félre állnék, mert koromnál fogva nem nekem kell lennem a mozgatórugónak. Érzek ugyan magamban lendületet, de leginkább a gyerekek miatt. Én ezt a saját magam boldogságából csinálom, nem azért, mert bármi hasznom lenne belőle. Lehet, hogy nagyképűen hangzik, de nem

találok jobb embert rajtam kívül erre a feladatra. Ezt csak a múltam miatt merem mondani. Én egy híd, egy kapocs vagyok Budapest és a vidék, a korosztályom és a mostani korosztály között. Mondhatni mindenkit ismerek, aki a néptánc világában számít. Ezért is vállaltam el ezt a posztot, mert ha én most félreállnék, felmerülne az a kérdés, hogy ki fogja ezt az egészet csinálni. Ki tudja felhívni a budapestieket? Én igen, mert engem ismernek, a mai napig elhívnak ide-oda. Mi még képviseljük azt a barátságot, ami a régmúltban kötöttet. Kapcsolatban vagyunk egymással. Ezért vállaltam el ezt a posztot, mert felmértem, hogy szükség van rám. Azt, hogy meg tudom-e oldani, vagy sem, még nem tudom. De küzdök érte, hogy sikerüljön. A mostani együttes művészeti vezetéséhez 3-4 oktatót hívtunk le Pécsre, hogy kipróbáljuk, működni fog-e velük a közös munka. Ezután megkérdeztem a gyerekeket, hogy melyik oktató munkássága tetszett nekik a legjobban. Azt a párost választottuk, akiket ők a legjobbnak tartottak. Így már több mint 1 éve lejár egy fiatal házaspár hozzánk – Kovács Józsi és Kovácsné Jelének Emese -, akikhez nagyon nagy reményeket fűzünk. Józsi az Állami Népi Együttesben táncolt, egyébként Nógrád megyeiek. Emese egy amatőr budapesti formáció tagja. Sok helyre járnak az országba tanítani, elérték azt a kort, hogy már nem elég nekik a saját közösségük, hanem maradandót szeretnének alkotni. Azt, hogy ez a közösség nyújtani tudja-e nekik azt, amit elképzelték, még korai lenne megmondani. Egy biztos, hogy az ő jelenlétük kicsit összekovácsolta a közösségünket. Volt egy jelenet az egyik próbán, amit el kell mesélnem, mert szorosán ide kapcsolódik. Amikor a Pécsi Kulturális Központba érkeztünk, szükségünk volt egy balett szőnyegre, amit le tudtunk teríteni a parkettára, hogy a talpunk és a csizmánk ne csússzon rajta, elvégre nem lehet úgy táncolni, hogy közben az ember végig arra figyel, hogy ne essen el. Éppen ezért vettem is egy balettszőnyeget, amit szépen ízekre szedtünk. Amikor a Dodiék megérkeztek, én pedig elfoglaltam az elnöki posztot, ráfértünk erre a szőnyegre. Még néztük is, hogy nem vettünk-e túl nagyot. Aztán a múltkor Dodi azt mondta, ne beszéljünk, hanem álljunk fel egy nagy körbe és fogjuk meg egymás kezét. Én magam is beálltam ebbe a körbe a gyerekek közé és lehajtottuk a fejünket. Mindenki gondolkodott, hogy most mi is történt, miért kell itt állni. Egyszer csak Dodi megszólalt, hogy most nézzünk fel: egy éve, amikor elkezdtük a munkát, még ráfértünk erre a balettszőnyegre és most nézzük meg, két helyen már lelőgnak az emberek. Ez egy nagyon meghatározó dolog, én azt mondom, hogy jó lóra tettünk. Jó a munkásságuk és akármilyen fog történni, mindig ápolni fogjuk velük a kapcsolatot. Meg kell említeni, hogy komoly díjakkal rendelkeznek – Örökös Aransarkantyús és Örökös Aranybokrétás táncosok. Előrelépés az is, hogy most már lehetőségünk van vendégkoreográfusokat hozni, például Kirch Zolikt. Még én tanítottam, most pedig már egy kiváló együttest vezet Komlón.

Meg kell említenem még, hogy a városi nemzeti ünnepeket már 6-8 alkalommal Hágen Zsuzsával együtt én szerveztem és minden fellépéshez ezt a két együttest használtuk: a Mecsek Táncegyüttest és a Komlói Pöndöly Táncegyüttest. Persze volt, hogy bevontunk más csoportot is, attól függően, hogy éppen milyen ötlet fogalmazódott meg bennünk.

Új dolgok születtek, új gyerekek jöttek. Ezt muszáj ápolni. Ha 1 év múlva találkozunk, akkor addigra valószínű, hogy ezek a gondolatokra, amikről beszéltünk, megkapjuk azt a választ, hogy mi a jövő.

Turi Gyula

Mecseki Uránbányászok Egyesülete
elnök

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Bácsalmási születésű, bajai gyökerű vagyok, 1962 óta élek Pécsen. Az életem legnagyobb és legeredményesebb részét a baranyai megyeszékhelyen töltöttem. Mindig is szerettem a várost, ragaszkodtam ahhoz, hogy itt éljek. Pécs szép és élhető város. A hiányosságai a munkahely teremtés és a finansziális kérdések köré csoportosulnak.

A családban nem voltak hagyományai a bányászatnak, én voltam az első, aki ezen a területen dolgozott. A munkahelyemen végig jártam a ranglétrát: operátorként, majd bányamérnöként kezdtem, a gyakorlatom után főmérnöke és műszaki felelőse voltam az irányításnak. Igazgatónak is kineveztek, de ez a bánya leépülési időszakára esett, amire - volt munkatársaimtól való kényszerű elköszönések miatt - nem szívesen emlékezem.

A Miskolci Egyetemen töltöttem az egyetemi éveimet.

Mit jelent az Ön számára uránvárosi lakosnak lenni?

1962-ben, amikor Pécsre költöztem, a nővéremmel éltem a Páfrány utcai lakásában. 1988-ig Uránváros különböző helyein laktam, majd később itt alapítottam családot. Uránvárosban minden akkora léptékű volt, amiben az emberek jól érezték magukat. Amikor én idejöttem a város nagyon heterogén képet mutatott, mivel az ország minden szegletéből költöztek ide emberek. Az egymással való kapcsolatteremtés gondot jelentett akkoriban. A munkahelyi élet köré szerveződtek az emberi kapcsolatok. Az egy munkahelyen dolgozók a szabadidejükben együtt sportoltak, részt vettek a brigádmozgásban, eljártak közösen moziba, vagy a magyarhertelendi fürdőbe.

A gyermekeim születésével az uránvárosi lakás szűkösnek bizonyult, így idővel a Mecsekoldalra költöztem, de Uránvárostól sosem szakadtam el, ma is uránvárosinak mondom magam. A barátaimmal a Hangulat presszóban és a Piccola Perla kisvendéglőben rendszeresen találkozunk, beszélgetünk. A városrészen további közösségi terek voltak: a Ságvári Művelődési Ház, amely ma a Harmadik Színház nevet viseli. Az épületben filmszínház is működött és a közösségi tereket az emberek szabadon használhatták találkozó, vállalati rendezvények szervezéséhez. A mai PMFC pálya melletti Ho-Si-Minh parkban a mozgásos tevékenységek kerültek előtérbe. Az Olympia egy Budapestig elérő hírral rendelkező kulturális központ volt éttermekkel, bárral és nagyszabású rendezvényekkel.

A pécsi rendezvények központja mindig a belvárosban volt és most is itt van. Néhány emlékezetes program azonban Uránvárosban is volt, például Gagarin látogatása, aki kifejezetten Uránváros meg-

tekintésére érkezett.

Uránváros virágkora 1975-1985 között volt, akkora már az emberek nem békésiek, komáromiak és érsekcsanádiak voltak, hanem uránvárosiak. Gazdaságilag nagy visszaesése volt a városnak és a városrésznek is az uránbánya bezárása és a pezsgő élet is megszűnt. Az elmúlt években ismét azt tapasztalom, hogy jó irányba haladnak különböző kezdeményezések, például a Szilárd Leó park rendezvényei és a gyermeknapok.

A Mecseki Uránbányászok Egyesületének elnöke. Milyen céllal jött létre a civil szervezet?

2012-ben jegyezték be az egyesületet, tagjaink jelentős része a 70. életéve fölött jár. 27 fős rendes tagsággal és 912 pártaló taggal működünk. Pályázati forrásokból és adományok összegéből él a szervezetünk. A bánya bezárása után egy fórumot szerettünk volna létrehozni, ahol a volt bányászoknak lehetőségük van a múlt emlékeit feltárni, valamint megosztani egymással és a téma iránt érdeklődőkkel. Aktív kapcsolatot tartunk fent Kővágószőlős, Cserkút, Boda, Kővágótöttös településekkel, bevonva őket az egyesületünk munkájába. A kővágószőlősi Buzás Andor Művelődési Házban uránbányászati kiállítást működtet az önkormányzat, amelynek keretében tárlatvezetést vállalunk. A kiállítás helyszíne felújításra, illetve átköltöztetésre szorulna, abban bízunk, hogy a közeljövőben ez megvalósul. Egy 300 éves szénbányával nem vetekedhet az uránbánya 50 éves fennállása, nincs annyi szép relikviánk, mint egy szénbányászati kiállításon, de büszkék vagyunk a tárlatra.

A Kővágószőlősi Általános Iskolával együttműködve az iskola 12 fős Bányamanóinak bemutatjuk a mecseki uránbányászati munka szépségeit. A 10-12 éves gyerekek vetélkedőn vehetnek részt, ajándékban részesülnek és kirándulhatnak Selmezbányára és a nemzetközi bányászünnepnek számító Szalamander napokon is részt vehetnek. Ez egy nagyon jó kezdeményezés, mivel az idős bányászok előadása nem érinti meg annyira a gyerekeket, mint az, ha saját élményeket szereznek a bánya életéből és tovább éltetik az emlékezőt.

Az egyesület támogatta Békés Sándor riportkönyvének 2014-es kiadását, amelynek címe „Mélyből hangzó szívdobbanás”. A könyvben 25 bányászt szólított meg az író az emlékeiről. Emellett az egyesületi tagok kirándulásokon is részt vesznek, valamint országos rendezvényekre is meghívunk bennünket, ahol a mecseki uránbányászatot mutatjuk be. A bányásznap mellett az uránvárosi gyereknapon is részt vett az egyesület, azzal a céllal, hogy bemutassa a tevékenységét. Volt olyan nagypapa, aki elhozta az unokáját és megmutatta neki a Geiger-Müller számlálócsövet, amit még ő is használt fiatal korában. Ezekon a rendezvényeken megpróbáljuk bemutatni az értékeket, valamint azt, hogy mi volt a szép és mi volt a rossz a bányászati években.

Rendszeres klubnapokat nem tartunk, de havonta egyszer informálisan találkozunk. Egy évben négy rögzített esemény van az egyesületünk életében, amelyek nyilvános, ingyenes összejövetelek. A legnagyobb rendezvényünk a májusi találkozó, ez az ünnepélyes üzemi napot jelenti, amelyet Kővágószőlősön, szabadtéri rendezvény keretében valósítunk meg. Nagyjából 350 ember vesz részt az

eseményen, de nem csak bányászati múlttal rendelkezők. Ezen a napon a könnyed zenés, gasztronómiai programok mellett a Mecsekérc Zrt. működő egységeinek képviselői tartanak előadást a jelenleg is folyó tevékenységekről:

agyagpala, hulladékelhelyezés kérdései. Ezekkel az információkkal az idős bányászok is frissen tartják a tudásukat, ismereteiket. További rendezvényeink a szocialista bányásznapi, amelyet szeptember első vasárnapjára szervezünk, illetve december 4-én a bányászok védőszentjének, Szent Borbálának az ünnepe. A Borbála napot a kővágószőlői uránbányászati kiállítás helyszínén tartjuk, előadásokkal színesítjük a megemlékezést. Minden évben július első szombatján gyalogos emléktúrát szervezünk a volt uránbányász üzemi emlékhelyek megtekintésére. A programjainkon elsősorban olyan emberek vesznek részt, akiknek vagy akik családjának érzelmi kötődése volt a bányászathoz. A bányász özvegyeket nem sikerült megszólítanunk, ők nem szerveződtek csoportokba és nem szívesen beszélnek a múltról.

Sok értékes rendezvényt köszönhetünk a Pécs Kulturális Fővárosa rendezvénysorozatának – közöttük a XIII. Európai Bányász Kohász találkozónak a megrendezése nemzetközi elismerést kapott.

Élt esetleg csak a városrészhez köthető hagyomány, akár az idősök körében, ami most folytatódott a fiataloknál, akár egy programban megtestesítve? Milyen emlékei vannak a régi bányásznapiokról?

A bányász munkacsoportok nagyon összetartóak voltak a munkaidő lejáta után is, együtt mentek focizni, a sport szervezte a közösségi életet a munkacentrikusság mellett. A Tüzér utcai sportpálya mindenki számára nyitva volt, kispályás meccsre lehetett jelentkezni és teniszezni. A brigádmozgalom is biztosította a közösségi életet, mert nem a munkabérükből kellett az embereknek megvenni a színházi előadások belépőjegyeit, hanem a munkahelyük átvállalta ezeket a terheket, így szívesen mentek szórakozni. A vállalatnak Magyarhertelenden és Balatonmárián volt fürdő egysége, ahova az üzemek csapatai pályázhattak és mehettek el nyaralni. A Bakonya II. bányaüzem szerződést kötött a színházzal és évente kétszer zártkörű uránbányász előadás volt a dolgozóknak.

A régi bányásznapiok nagyon jól megszervezett rendezvények voltak országosan és uránvárosi szinten is. A három napos rendezvény első napján a Pécsi Ércbányász Fúvószenekear ébresztette reggel az embereket. A megemlékezés általában valamilyen bányabaleset helyszínén volt, például szénporrobbanás helyén vagy valamelyik központi emlékműnél. Ezt követően az emberek beszélgettek, megemlékeztek a bányabalesetben elhunyt társaikról. Szakmailag elismert előadókat, zenekarokat, színészeket hívtak meg ezekre a napokra. A bányásznapi felkészültek az emberek, otthon kézműves termékeket készítettek és a családok együtt mentek a rendezvényekre.

Nem várhatjuk el, hogy a régi idők bányásznapija jelenjen meg napjainkban is. Akkoriban 20.000 bányász élt Uránvárosban, egy fél városnyi ember. Most már sokkal kevesebben élnek, mert az idős bányászok elhunynak. Minden évben van egy központi megemlékezés a Pécsi Bányásztörténeti Ala-

pítvány emlékhelyénél. Ezen túl az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület fővárosi és pécsi megemlékezést szervez. Az említett szervezetekkel jó kapcsolatot ápolunk.

Az elmúlt évek során, mely program vagy programok voltak az Ön számára a legemlékezetesebbek, melyekre emlékszik vissza a legszívesebben?

Az elmúlt évek során sok érdekes program volt. A Pécs 2010, Európa Kulturális Fővárosa eseménysorozatra szívesen emlékszem, sok értékes rendezvényt köszönhetünk a projektnek. Szeretem a Kodály Központ és Pécsi Nemzeti Színház előadásait is. A Pécsi Nyári Színházi időszakot nagyra becsülöm, és örülök, hogy hosszú évek óta megszervezik az előadásokat a Káptalan utcában. Bár nem pont Pécssett, de II. János Pál pápa pogányi látogatása is említésre méltó esemény számomra.

Weinreich László

Babits-Komarov Baráti Kör
elnök

Mit jelent számára pécsi lakosnak lenni?

Egyszerűen a tüköset. Pécssett születtém, bár szüelim betelepültek. Hetedik évtizede él a családuk a városban, „egy alomból” pécsi lett, így a családban az akkori beköltözötől a ma felnövekvő dédunoka is. Persze szebben hangzana, ha azt mondhatnám, hogy a családnevünk eredete (wein-reich; bor(ban)-gazdag) az egykori pécsi szőlőművelőkre utal, de szőlőbirtokkal nem rendelkezünk.

Mi a jó és mi a rossz az itteni életben?

Pécs emberi léptékű város. Élhető és lakható. Számos nagyon jó gazdasági és kulturális kezdeményezés indult el és valósult meg akár az elmúlt 1-2 évtizedben is, de sajnos a fenntartásuk és a megújulásuk nagyon nehezen, vagy sehogy sem megoldott. A gazdasági átrendeződés és az elvándorlás bizony nem nyomtalanul megy végbe. Nagyon sok fiatal, innovatív pályakezdő és már nagyon sok aktív város lakó is elhagyta Pécsset.

Mit gondol, mit változtatna és hogyan, ha megtehetné?

A Zsolnay Negyed egy ékszerdoboz, vagy inkább kincsesbánya lehet(ne), de valahogy pont a polgári értékek gyökeresedését, a tüköset nem tudja/hagyja élni hagyni. Nem kell messze mennünk, pont a belváros térköveit nevezhetnénk át „elbotlató” kövekknek, holott, ha egyszer már elkészült, vigyázni kellene rájuk, a rendszeres karbantartást sem feledve.

Jelenleg a „Pécsi Közösségek” program keretében az Uránváros városrészben az általam vezetett Babits-Komarov Baráti Kör szervezettel dolgozunk több kezdeményezésen, mely a városrészt, az egykori és mai város lakókat hozza közelebb egymáshoz. Az épített örökség ismertetésén túl közösségépítő gondolatként az egykori Komarov, ma Babits Gimnázium (PTE Gyakorló Általános Iskola, Óvoda és Gimnázium) diákjait és az iskolához kötődőket próbáljuk meg megszólítani és kicsit közelebb hozni egymáshoz.

Korábban több „pécsreklám” akció és flashmob kidolgozásában és kivitelezésében vettem részt, így volt már pécsi Leg-kísérlet, a lakatrács helyzetbe hozása, az egykori POSZT-OFF események között éveken át szerveztem korhű öltözékes megjelenést a belvárosban, de sok év alatt sikerült bevezetni a Pécsi Mikulás „fizimiskáját” is.

Milyen meghatározó uránvárosi programokra emlékszik vissza?

Bányászok és bányászcsaládok között gyerekeskedtem és nőttem fel, így talán a Bányásznapok a legemlékezetesebbek. És nem csak nosztalgikus értelemben. Volt néhány nap az évben, amikor a város (is) és a városlakók is megemlékeztek azokról, akik nagyon sokban hozzájárultak a város létezéséhez, fejlődéséhez.

Uránvárosiként napi szinten éreztük a bányának az általános iskolánk, a lakókörnyezetünk kialakításában és alakulásban betöltött szerepét. A „Jó szerencsét!” köszönés minden napunk részévé vált, - szerencsénkre.

Él esetleg a városrészhöz kötődő hagyomány?

Hogyne-, a Csacsis Óvoda békája. Az uránvárosiaknak nem kell bemutatni a mai Esztergár Lajos úti Óvoda mellett található csacsis szobrot (Halmágyi István; Csacsi békával). Az iskolába menet gyakran megsimogattuk a békát, mert az idősebbek szerint ez szerencsét hozott. Volt, hogy bejött.

Mi volt az a tényező, ami alapján egy-egy közösség megszerveződik?

A Baráti Körünk esetében ez egyértelműen az egykori Alma Materhez való kötődés. Sokak számára furának tűnik, de az első 20-25 év alatt végzett diákok „komarovosnak” tartják magukat ma is. S legyünk őszinték, ez maga a kötődés alapja.

Miben látja a helyi közösség aktivitásának titkát/az aktivitás hiányát?

Az iskolához való kötődés eltérő. Míg a „komarovos identitást” említettem az előbb, az elődintézmény első éveiben még Újmecekaljai Gimnáziumként működött az iskola, a mai Bánki Donát úti Általános Iskola nyugati szárnyában. Az itt végző és tanuló diákok értelemszerűen „újmecekaljaisok”. 1967-től költözött az intézmény a mai épületbe és vette fel az egykori úrhajós, Komarov nevét, innen a „komarovos” gyűjtőnév. Az utóbbi évtizedekben is volt néhány névváltozás, de ezen időszak diákjai a „babisosok”, és rövidítve a „Babits-ba” járnak.

Összefoglalva a különböző időszakok elnevezésébéli azonosíthatóságának ellenére, az intézményhez, az iskolához (és Uránvároshoz) való kötődés lehet a meghatározó.

A Babits-Komarov Baráti Kör elnöként, kérem mutassa be a civil szervezet célját és tevékenységét!

A Babits-Komarov Baráti Kör alapszabály szerinti célja, hogy felkutassa a volt diákokat és e szervezeten keresztül az érettségit követően is tartsa velük a kapcsolatot. Életpályájukat a jövő generáció segítése érdekében figyelemmel kísérrje, erősítse az öreg- és jelenlegi diákok Alma Materhez való kötődését. Segítse az iskola pedagógiai programjának, nevelési céljainak megvalósítását, ápolja és bővítsse hagyományait. Erkölcsi és anyagi támogatást nyújtva segítse az iskola tehetséges-, illetve

hátrányos helyzetű tanulóit. Adjon tájékoztatást tagjainak az iskola és az egyesület rendezvényeinek helyéről, időpontjáról, jellegéről. A Babits-Komarov Baráti Kör a mai PTE Gyakorló Általános Iskola, Óvoda és Gimnázium, vagyis a „Babits”-on túl az elődintézmények; a Komarov Gimnázium, Földméri és Postaforgalmi Szakközépiskola és az Újmecsekajai Gimnázium egykori diákjait is célozza.

Összefoglaló

Úránvárosban 49 interjú alapján készítettük el a célterületi elemzést. Az információgyűjtés során kíváncsiak voltunk az interjúalany helyi közéletének minőségére, a közvetlen lakókörnyezetében való társadalmi mozgásokról alkotott véleményére, a változásokkal kapcsolatos elképzeléseire. Az interjúk a helyi véleményformálók érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési kedv irányainak feltérképezéséhez adtak támpontokat. Fontosnak tartottuk, hogy megszólítsuk azokat, akik munkájuk, szakmai kompetenciáik és társadalmi szerepvállalásuk alapján a helyi társadalmi változások kérdéskörében meghatározó információkkal és személyes meglátásokkal segíthetik a projekt sikeres megvalósulását. Prioritást jelentett a kulturális-közösségi szintek munkatársainak, a civil szervezetek aktivistáinak és a programok résztvevőiként elért lakosság véleményének megismerése. A válaszadás önkéntes volt.

A válaszok alapvetően három fő alapkérdés köré épültek. Az első szempont arra irányult, hogy mit jelent a pécsiség a válaszadó számára, és milyen megőrzendő értékeket tartanak fontosnak a városrészben. E kérdéskörben rendkívül szerteágazó visszacsatolások érkeztek, ugyanakkor jól ki-rajzolódott a város/városrész közösségi értékrendszere. Megemlítésre kerültek jelentős programok, közösségi szintek és egyéb, a polgárok mindennapjaiban jelentős momentumok.

A második szempont a városrészben fellelhető problémák megismerésére fókuszált. E kérdéskörben egyre szélesedő fókuszpontok kerültek meghatározásra. A válaszadók által megemlített témák a környezeti, gazdasági, intézményi, infrastrukturális és a közösségi életet jellemző állapotok köré épültek. A közösségi együttműködések korlátai és dilemmái mellett megjelentek a városképi kérdések, fenntarthatósági és közlekedési nehézségek is.

A harmadik aspektus a válaszadó személyes aktivitása, közösségi szerepvállalási hajlandóságának megismerése volt. E kérdéskörben is sokrétű válaszok érkeztek, melyek jellemzően az önkéntes munka, civil aktivitás, a személyes példamutatás, a saját tudás és tapasztalat megosztásának szándékára irányultak.

Az interjúk összesítését a stratégiai tervezéshez hasonló módon végeztük. A válaszadó által deklarált pozitívumokat értékek, erősségek, erőforrások kategóriába soroltuk, a szükséges változásokra irányuló negatívumokat, problémákat, hiányokat, gyengeségeket kihívásként és a jövőben megoldandó feladatként értelmeztük, a változásokhoz való hozzájárulást pedig olyan lehetőségként, mely a projektcélok-erőforrások kontextusában eszköz lehet a megvalósítandó fejlesztési folyamatok során. A válaszok súlyozása a válaszadók által szabadon kifejtett témakörök rangsorolása mentén történt, így a legtöbbször említett téma került a helyi programtervező munka középpontjába. Fontos megjegyeznünk, hogy *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt közösségi események és folyamatok megvalósulását támogatja, tehát infrastrukturális beruházásokat nem. A felmérést követően elkészült városrészi cselekvési terv így az interjúk eredményeihez is kapcsolódott.

Uránváros saját tradíciókkal bíró önálló városrésze Pécsnek. Az elmúlt évtizedek jelentős változásokat eredményeztek az itteni lakosság életében. Az egykori bányászcsaládok után a fiatalok újra felfedezték a városrészt, ami csak lassan tudja követni a XXI. századi igényeket. Ez abban is megnyilvánult, hogy bizonyos kérdések mind az erősségek, mind a hiányosságok felől nagyszámban megjelentek. Többek között a közlekedés, a kulturális élet és az infrastruktúra jelent meg pozitív és negatív megvilágításban is.

Kirajzolódott pozitív fókuszpontok Uránvárosban

Az interjúkból kibontakozó, az interjúalany számára legfontosabb, a helyi kötődését, mindennapi életét meghatározó értékek jellemzően a városrész hangulatára, jó ellátottságára és a helyi kulturális értékekre, tradíciókra irányultak.

- jó az ellátottság, boltok, szolgáltatások megfelelőek;
- nyugodt, otthonos, barátságos városrész;
- színes kulturális élet, a tradíciók megőrzése (bányászmúlt);
- a zöldterületek aránya jó;
- érzékelhető városrehabilitációs folyamatok;
- fiatalodó városrész;
- sportolási lehetőségek.

Problémák, változásokra irányuló válaszok Uránvárosban

A változások iránti igények megfogalmazása jellemzően azokra a problémákra irányulnak, melyek az interjúalany mindennapjait negatívan befolyásoló tényezők, valamint a személyes érintettség okán a társas kapcsolatokat, közösségi tevékenységeket és a közvetlen társadalmi szerepvállalást befolyásoló nehézségek. A kialakult sorrendből is jól kirajzolódnak a közösségi életre ható összefüggések:

- közösségi színterek és kisközösségi programok hiánya;
- a kisközösségek közötti kapcsolat hiánya, helyi szervezetek közötti párbeszéd, együttműködések elősegítésének hiánya;
- a közbiztonság nem megfelelő;
- kevés a kültéri rendezvény;
- a régi épületek felújítása, infrastruktúra korszerűsítése fontos lenne;
- közösségi közlekedés korszerűsítése (buszok, biciklis utak);
- a generációk közötti kapcsolatok erősítésének hiánya;
- zöldövezeti fejlesztések: terek, játszóterek felújítása, korszerűsítésének igénye;
- fiatalok tevékeny bevonásának, aktivizálásának hiánya.

Személyes szerepvállalás lehetőségei

Az interjúalanyok személyes jövőbeni közreműködése jellemzően hasonlóan abban a társadalmi

szerepvállalásban nyilvánul meg, amely a jelenben is meghatározza közösségi tevékenységeiket.

Fókuszpontok rangsora:

- helyi akcióprogramokban való részvétel;
- önkéntesség, személyes szerepvállalás, példamutatás, saját tudás, tapasztalat átadása;
- helyi kisközösségi programok szervezése.

Uránvárosban még erős az egykori bányászélet emlékei iránti kötődés, ami az idők múlásával egyre halványodik. A helyi közösségek tervezőmunkájában együttesen jelenik meg a múlt értékei iránti tisztelet és a jövő generációi felé történő közelítés. A helyi szervezetek együttműködéseinek kialakításával hidat képeznek a különböző csoportok és tevékenységi formák között, ezzel is segítve a közös értékek mentén megvalósuló összefogást.

A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei

Belső városrész

A Belső városrész célterületet két településrész alkotja: a történelmi Belváros és a Siklósi külvárosnak nevezett városrész. E két terület tekinthető Pécs központjának. Északon az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, keleten az Ágoston tér, Majorossy utca, Lánc utca, Sport utca, Alsómalom utca, délen a Bacsó Béla utca, Somogyi Béla utca, Kálvin utca, nyugaton a Klimó utca, Rákóczi út és a Szabadság utca határolják.

Szigeti városrészek

A Szigeti városrészek célterületet két településrész alkotja: Szigeti külváros és Ispitaalja. A településrészt északról az Ifjúság útja, Alkotmány utca és Kodály Zoltán utca, keletről a Klimó utca, Rákóczi út, Szabadság utca, Kálvin utca, Alsómalom utca, Siklósi út, nyugatról a Kürt utca, Tüzér utca, délről pedig vasútvonallal határolja.

Uránváros

Az Uránváros célterületet 3 városrész alkotja: Uránváros, Kovácstelep és Szigeti-tanya. Északról a 6-os út, nyugatról a Tüzér utca, délről a Pécsi-víz és a Nyugati ipari út és a Magyarürögi-vízfolyás határolja.

Nyugati városrészek

A Nyugati városrészek célterület keleti határát a Magyarürögi út és vízfolyás jelenti, déli végpontját a Pécs-Budapest vasútvonallal határozza meg és a 6-os út, északról a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját, míg nyugati vége a város közigazgatási határa. A célterületet a következő városrészek alkotják az ITS meghatározása alapján: Újmecsekalja, Rácváros, Szentkút, Kismélyvölgy, Ürög, Szentmiklós, Patacs, Zsebedomb, Fogadó, Bolgárkert, Nyugati ipari út.

Nyugat-Mecsek

A területet nyugaton a Magyarürögi vízfolyás, délen a Szigeti út és a Kürt utca, Ifjúság útja, Alkotmány utca és a Kodály Zoltán utca, keleten a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca határolja, míg északon a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját. A célterületet Deindol, Donátus, Makár, Csoronika, Bálics, Szkókó és Rókusdomb településrészek alkotják.

Közép-Mecsek

A területet nyugaton a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca, délen az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, Majorossy utca, Ágoston tér, Ady Endre utca, Hársfa út határolja, keleti végpontját a Rákos Lajos, Gödör utca jelenti, északi kiterjedését pedig a Misina, Tubes és a Lapis határozzák meg. A célterületet Mecsekoldal, Havihegy, Piricsizma, Gyükés és Rigóder településrészek alkotják.

Kelet-Mecsek

A területet nyugaton az Engel utca határolja, nyugati végeit a Rákos Lajos utca, Gödör utca, Karolina külfejtés,

Gesztenyés utca jelenti, északon a Kénes út, Komlói út szegélyezi, északi és keleti vége a város közigazgatási határa, délen a 6-os út határolja. A célterületet Pécsbánya, Szabolcs, Szabolcsi zártkert, Meszes és Diós városrészek alkotják.

Kelet-Pécs

A Kelet-Pécs célterületet északon az Ady Endre utca, Hársfa út, Engel utca és a 6-os út határolja, keleten Pécs közigazgatási határáig terjed a városrész, délen az 57-es út, nyugaton az Árpádi-árok, Faiskola utca, Siklósi út, Somogyi Béla utca, Bacsó Béla utca, a Sport utca és Lánc utca határolja. A célterületet több településrész alkotja: Budaiváros, Budai külváros, Kisbalokány, Basalamom, Gyárváros, Üszög, Üszögi tározó-major, Balokány, Tüskésrét, Újhegy. A célterület térszerkezete rendkívül eklektikus. Belvárosi, sűrűn beépített, családi házas külvárosi és falusi jellegű főleg lakóövezetek, valamint a zöldfolyosó részét képező szolgáltató területek, továbbá barnamezős és iparterületek tarkítják a képet.

Somogy-Vasas-Hird

A területet különálló településrészek alkotják, melyek szervezen nem tartoznak Pécs városszövetébe: Józsefháza, István-akna, Rucker-akna, Somogy, Vasas, Hird, Flóriántelep, Petőfi-akna, M utca, Murom és Árpádtető.

Észak-Kertváros

A területet északon a Kálvin utca és a vasútvonal, keleten a Siklósi út, Árpádi-árok, Faiskola utca, Fésűs utca, Málomi út, délen a Maléter Pál út és a Málomi-árok, nyugaton a Megyeri út, Garázs utca határolja, valamint nyugati végei a város közigazgatási határát is jelentik egyben. A célterületet Kertváros, Észak-Megyer és Fűzes alkotják.

Közép-Megyer

A területet Megyer központja alkotja. Északon a Maléter Pál út, nyugaton és délen a Nagy Imre út, keleten a Siklósi út határolja. A célterület kialakításra vonatkozó előírásnak eleget téve a területhez tartozik a Boros István utca és a Littke József utca lakótömbjei is.

Dél-Megyer

A területet Megyer-déli része alkotja. Északon és keleten a Nagy Imre út és a Málomi-árok, keleten és délen a Tildy Zoltán utca, Felső utca határolja, nyugati végei Pécs közigazgatási határát jelentik.

Déli városrészek

A városrész keleti, déli és nyugati határa egyben a város közigazgatási határa is, északon a Nagy Imre út és a Málomi-árok választja el Megyer többi részétől. A Déli városrészek célterületet Málom, Postavölgy, Árpádváros, Nagypápd, Köztemető, Péterpuszta, Déli gazdasági terület, Rózsadomb alkotják.

Pécs

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK

URÁNVÁROS

III.

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK

ÉRCBÁNYÁSZ